

WESTERN ROMAN
LASO

cijena 20 d broj 492

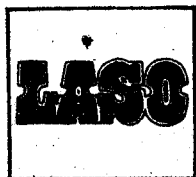
**CRNI
JAHNAČ**

Gordon F. Uvalde:

CRNI JAHAIČ

LASO broj 492

Gordon F. Uvalde: CRNI JAHAC

Naslov originala: Der Pinto-Reiter

Recenzija: Stako Juriša, književnik

Copyright: Gordon F. Uvalde, posredstvom G. P. A.

Prijevod: Marija Šojat

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Urednik: Marcel Čukli

SAVJET REDAKCIJE: Josip Adaković, dr Vladimir Anić,
dr Adolf Dragičević (predsjedavajući), Nenad Brixy,
Ljudevit Bauer, inž. Vesna Gazdag, Igor Golik, Marija
Jurela, Borivoj Jurković, Želimir Košćević, Nada Soljan,
Ismet Voljevica, Ana Župan-Bender – GLAVNI I OD-
GOVORNI UREDNIK: Borivoj Jurković

LASO – Izlazi svaki tjedan – Izdavač: RO Novinsko-izdavačka djelatnost SOUR-a
•Vjesnik• n.solo., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 – Adresa uredništva:
•Laso•, Redakcija •Romani i stripovi•, 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4,
telefon: (041) 515-555 i 519-555 – Tisak: RO Štamparska djelatnost •Vjesnik• n. sol.
o. – OOUR Novinska rotacija n. sub. o. i OOUR TM n. sub.o., 41000 Zagreb, Avenija
bratstva i jedinstva 4.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) •Vjesnikova• Press agencija Zagreb. Cijena pretplate za go-
dinu dana iznosi 1080 d ili 954 d s popustom od 10 posto, a za 6 mjeseci 530 d ili 477 d s popustom.
Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10 posto. Pretplata se uplaćuje općom
uplatnicom u korist računa 30101-833-1216 SOUR •Vjesnik•, interna banka, s oznakom za •Laso•.
Cijena za inozemstvo: DM 180, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00. – Cijena inozemne pretplate za
šest mjeseci: DM 36,00 SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00 SFRS 36,00 HFL 37,00, US\$ 15,00 – Uplata
za devizni račun 30101-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb (za •Laso•).

Ekonomska propaganda: •Vjesnik•, Agencija za Marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6.
Zadnja kolor-stranica 9000 d c/b stranica 7000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu
i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

LASO 492 izlazi 18. 03. 1983.

I

Tom Brandon je iznenađeno podigao glavu. Topot kopita je potmulo odjekivao u pustom kanjonu. Očekivao je doduše svog brata, ali istom u toku noći. Izašao je iz kolibe na stražnja vrata i sakrio se iza ugla. Jahač se zaustavio ispred kolibe. Svjetlo što je prodiralo kroz prozor nije dopiralo do njega.

— Tome — čuo je jahačev glas — pomozi mi! — bio je to Ed, njegov brat.

— Što ti se dogodilo?
— Slomio sam nogu. Konj je pao na mene.

Tom mu je prišao.

— Koju nogu?

— Lijevu.

Tom je podmetnuo rame pod Edove slabine i unio ga u kolibu. Ed je zavikao od bola i onesvijestio se.

Tom mu je svukao odjeću i namjestio slomljenu nogu. Na sreću, prijelom je bio jednostavan.

Tada je sjeo na stolac pokraj bratova uzglavlja.

Nakon nekog vremena Ed je otvorio oči. Podigao je glavu i stao napeto osluškivati. Strah mu se vidio u očima.

I Tom je čuo zlokobni topot konja.

— Potjera! — rekao je Ed s očajničkom molbom u očima.

— Tome, ne smiju me naći! Moraš me sakriti!

Tom je ljutito stisnuo usne. Bijes je kipio u njemu. Ed je, dakle, ponovo počinio prekršaj. Ovaj put ima i potjeru za vratom. Već četiri godine Tom je pomogao mladem bratu i do sad se ovaj uvijek izvukao s novčanim kaznama, koje je obično plaćao Tom.

Tog proljeća i ljeta Tom je u brdima lovio divlje konje. Ulov je bio dobar i sve konje je uspio prodati. U kanjonu je pronašao praznu kolibu i u njoj namjeravao s Edom provesti zimu. Ed je, međutim, radije do jeseni radio

kao kauboj na nekom ranču. Tomu se to nije sviđalo. Pokazalo se da je imao pravo.

– Pričaj! – reče Tom.

– Nemam vremena – razdraženo odgovori Ed. – Bit će ovdje za minutu! Moraš me sakriti!

– Umiri se! – Tom je prišao vratima i odškrinuo ih. Više se ništa nije čulo. – Vjerojatno su ti izgubili trag – dodao je. – Imamo, dakle, vremena. Pričaj!

– Bio je to prepad na vlak u Junctionu. Kondukter je pobjegao i digao uzbunu u gradu. Napala su nas najmanje dvanaestorica. Razbježali smo se na sve strane, no potjera je krenula samo za mnom. Bio sam u znatnoj prednosti, ali onda mi se konj okliznuo i pao a ja sam se našao pod njim. Kad se digao, jedva sam uzjahao. Poznajem kanjon i krenuo sam prema ovoj kolibi nadajući se da si ti ovdje.

– Je li te tko vidio?

– Lice mi nitko nije vidio. Imao sam maramu preko lica, ali mogli su me prepoznati po ođjeći i konju.

– Prepad je, znači, propao?

– Jest.

– Je li tko ozlijeđen?

– Možda netko od nas, kad su na nas pripucali. Tome, pomози mi! Krenut ću odsad ispravnim putem. Zaklinjem se uspomenom na našu majku!

Tu priču je Tom već čuo.

– Šuti! – odvratio je. – Moram razmisliti! – zamišljeno je

stao šetati po kolibi. – Dobro – nastavi – pomoći ću ti. Ali ovo je posljednji put. Ovdje te ne mogu sakriti, a ti ne možeš jahati. Obući ću tvoju odjeću i uzjahati tvoga konja. Tako ću odmamiti potjeru iz kanjona. Ako ipak dođu ovamo i počnu te ispitivati, reci im da si lovio divlje konje i da ćeš ovdje prezimiti. Slomio si nogu u lovu kad ti je konj pao.

– Dobro, bit ću neko vrijeme Tom Brandon. Ako nešto pode po zlu – rekao je Ed – pođi prema Juniperu. Banda ondje ima skrovište. Lako ćeš naći stazu koja vodi onamo. Pitaj za Dukea Crawleyja, pomoći će ti.

– Ne namjeravam se skrivati ili priključiti bandi – odgovori Tom. Obukao je Edovu crnu košulju i odijelo. Od glave do pete bio je obučen u crno. – Odjahat ću do prvog gradića, kupiti novu odjeću i konja i vratiti se – obuče je čizme i Edu dodao podebeo prut. – Lakše ćeš ustajati ako se na njega podupreš. Hrane imaš dovoljno.

I

Tom je jahao prema sjeveru. Nije bio zabrinut. Potjera će se uskoro morati odmoriti, a sljedećeg dana, neobavljena posla, vratit će se u Junction, odakle je i pošla. Budući da prepad nije uspio, nije bilo nekog većeg razloga za uporno traganje.

Napokon je Tom odlučio da se ulogori i prenoći. U zoru će nastaviti put. Kanjon je završa-

vao na visoravni koju je presijecao kolski put što vodi u Juniper. Međutim, Tom nije htio na istok, već na sjever, u gradić Three Pines, u kojem će nabaviti novu odjeću. Konja će zamijeniti na nekom usputnom ranču.

Zaobišao je stijenu ispred sebe i naglo zastao. Pred njim su se pojavila dva jahača na udaljenosti od dvadesetak metara. Jednom od njih svjetlucala je na prsima metalna zvijezda. Bio je to šerif.

I jahači su zastali. Bili su iznenadeni kao i Tom. A onda je Tom u njihovim očima zapazio da su ga prepoznali. Šerif je povukao revolver. Tom je podbo konja i prisilio ga da skoči u stranu. Začuo se prasak revolveira. Tom se sagnuo. Kad se ogledao, vidio je kako se odlomio komad stijene. Okrenuo je konja i pojurio istim putem natrag.

Prignuo se u sedlu. Potjera se vjerojatno podijelila u nekoliko parova, kako bi pokrili cijelo područje. Ona dvojica odmah su prepoznala Edovu odjeću i konja. Ako uhvate Toma, moći će se osloboditi samo ako oda brata, a to je morao izbjeći.

Nije se htio vratiti u kanjon. Zaustavio je konja iza jedne stijene i izvukao vinčesterku. Gadao je šerifova konja i jahač se našao na tlu. Konj drugog progonitelja bio mu je sada čista meta. Životinja je pala, pogodena u vrat. Jahač se otkotrljao u zaklon. Na trenutak je zavlada-

la tišina. Tom je čuo udaljeni topot kopita i povike. Drugi članovi potjere bili su dakle u blizini. Pucanj ih je uzbunio i počele su se približavati. Tom je morao birati. Odlučio je da odjaše u Juniper.

Nakon dva sata zaustavio se na uzvisini i pogledao u dolinu, u kojoj se prostirao Juniper. Naselje je izdaleka izgledalo kao da je napravljeno od kutijica, a crne pomične točkice oko njega bila su goveda. Kako su bila okupljena u dvije velike skupine na početku i na kraju doline, vjerojatno su bila s dva ranča.

Kad se ogledao, Tom je opazio kako potjera prelazi preko udaljenog brežuljka. Puteljak koji se spuštao u nizinu bio je bez zaklona i on nije htio početi njime. Pogledom je tražio stazu o kojoj je govorio Ed, stazu koja bi ga odvela u sklonište bandita. Još jednom je dobro promotrio okolicu, pa krenuo prema zapadu. Naišao je na stazu koja je vodila u šumu. To je vjerojatno staza o kojoj je govorio Ed. Jahao je po debelom sloju borovih iglica, koje su ublažavale topot kopita i skrivale trag konja. Iznenada se na kraju šume našao na stjenovitu tlu i nije više znao kamo će. Nasumce je krenuo naprijed. Pitao se da li da krene lijevo ili desno. No prije nego što je odlučio, ponovo je ugledao puteljak koji je u međuvremenu izgubio. Vodio je prema visokoj, glatkoj stijeni,

koja se isprijecila na putu. Tom se našao pred njom, a tek onda ugledao usjeklinu široku jedva toliko da propusti jahača i konja. Komad stijene koji je stršao poput nečijeg ramena skrivao je prolaz.

Tom je potjerao konja. Usjeklina je vijugala kroz stijenu. Čas je bila široka, a onda opet toliko uska da je na konju jedva prošao. Izbio je na rub kotline široke nekoliko stotina metara. Tlo je bilo obraslo travom, grmljem i drvećem. Tom je znao da je naišao na sklonište bande. Na drugom kraju kotline razaznao je kolibe.

— Ruke uvis i ne miči se! — začuo je glas iza sebe.

Tom je pogledao ulijevo i ugledao ružno lice iznad ruba stijene. Podigao je ruke. Drugi čovjek, sličan prvom, pojavio se iza stijene i uperio oružje u Toma. Čudni momci bili su bez šešira a kosa im je bila dugačka i neuredna. Oči su im bile bezizražajne a odjeća na njima poderana i prljava. Obojica su bila bosa.

— Ti nisi Ed Brandon! — rekao je jedan od njih. — Ali to je njegov konj i njegova odjeća.

— On je prokleti predstavnik zakona! — progovorio je drugi.

Tomu su izgledali kao braća, a vjerojatno su to i bili.

— Ubio je Eda i obukao njegovu odjeću. Da ga odmah sredim, Shabe?

— Odakle ti Edov konj i odijelo? — upita Shab.

— To ću ispričati Dukeu Crawleyju — odgovori Tom.

Braća su se značajno pogledala. Tom je nastavio:

— Ja sam brat Eda Brandona. Predao mi je poruku za Dukea. Gdje je on?

— Dovedi konja, Henry! — zapovjedio je Shab svom bratu.

— Ustrijelit ću ga! Siguran sam da ima zvijezdu u džepu — bijesno će Henry.

— Duke će najbolje znati što da s njim učinimo. Dovedi konja!

Henry je ljutito odmahnuo glavom, ali je ipak poslušao. Vratio se s neosedlanim konjem.

— Odvedi ga Dukeu, Henry, a ja ću ostati na straži — zapovjedi Shab.

Jahali su prema kolibama na drugoj strani doline. Tom je ugledao nekoliko prljavih žena, ali nijedno dijete. Jedna od koliba bila je napravljena od čvrstih balvana i pokrivena limom. Kroz otvorena vrata Tom je vidio ljude kako stoje uz bar i kartaju za stolovima.

Henry je krenuo prema kući ljepšoj od ostalih. Na stubama je sjedio čovjek i čistio oružje. Iza njegovih leđa stajala je žena grube ljepote naslonjena na vrata. Čovjek je podigao glavu i zagledao se u Tomova konja. Polako je ustao, držeći oružje u ruci.

Bio je visok, dobro građen i lijep, čak odviše lijep za muškarca, kako se Tomu činilo.

– Rekao je da mora razgovarati s tobom – kazao je Henry.
– Siguran sam da je to prokleti šerif.

– Makni se! – zapovjedio je Duke Crawley, držeći na oku Toma, koji je stajao gledajući ga u oči.

– Ustrijelit ću ga ako želiš – nastavi Henry.

– Rekao sam ti da se makneš! – oštro će Crawley.

Henry je mrmļajuci okrenuo konja.

– Odakle ti kljuse? – upita Crawley.

– Pripada mom bratu Edu – odgovori Tom. – Slijedili su ga. Konj se okliznuo, pao na njega i slomio mu nogu. Pobrino sam se za Eda, a onda sam obukao njegovu odjeću i uzeo njegovu konja da zavaram potjeru. Ed mi je rekao da potražim Dukea Crawleya pode li što po zlu. Na putu u Juniper gotovo sam pao šerifu u ruke. Ustrijelio sam mu konja i pobjegao. Tik pred Juniperom umakao sam potjeri. Ostavio sam ih dva kilometra iza sebe, napravio polukrug i došao ovamo.

– Je li te šerif dobro vidio?

– Ako nije, onda je to njegova greška. Bio je od mene udaljen dvadesetak metara.

– Što želiš od mene?

– Potrebna mi je druga odjeća i drugi konj. Tada ću se vratiti i pobrinuti se za Eda.

– I završiti u zatvoru, jer drugo lice ti ne mogu nabaviti. Bio

je to šerif Dan Frisby, a taj ne zaboravlja lica.

– Riskirat ću. Ed mi je rekao da prepad nije uspio. Vjerujem stoga da potjera neće dugo trajati.

– To ti je Ed rekao? – Crawley se nasmijao. – Zar to nije točno?

– Obmanuo te. Prepad je uspio i netko je ubijen. Ed je ustrijelio službenika u poštanskom vagonu i pobjegao s dvije vreće pune novčanica. Dan Frisby će silno željeti da ponovo ugleda tvoje lice, a zatim će se potruditi da te zatvori zbog ubojstva.

II

Tom Brandon je saslušao te riječi a da nije ni trepnuo. Ali srce mu se steglo.

Ed je ubio službenika u poštanskom vagonu! Dobro su ga uočili u njegovoj crnoj odjeći, a sada on, Tom, nosi njegovo odijelo i jaše njegova konja. Edovo maskirano lice nitko nije vidio, mogli su mu vidjeti samo oči. A one su jednako plave kao i Tomove. Nježna brada, tanki crni brkovi i ostalo po čemu se razlikuju bili su pokriveni maromom. Za Dana Frisbyja ubojica i pljačkaš bit će Tom!

– Sjaši! – zapovijedio je Crawley. – Počastit ću te pićem. Želim da i ostalima kažeš ovo što si meni rekao.

Crawley je poveo Toma stazom prema kući u kojoj je bio salun. Kad su ušli, zapahnuo ih je vonj piva i znoja. Crawley je

zastao na vratima. U lokalu se sve stišalo. Igrači su odložili karte i kao na zapovijed okrenuli se prema došljacima.

— Momci, predstavljam vam brata Eda Brandona. Dodite do bara da čujete njegovu priču!

Poveo je Toma prema baru. Momci su ih okružili. Barman je poredao pred njih limene čaše i napunio ih pićem.

Tom je uzeo čašu, podigao je i nazdravio. Počekao je dok svi nisu ispili piće, a onda se ledi- ma naslonio na bar. Banditi su oko njega napravili polukrug a pred njim se ispriječio neki br- kati gorostas.

Tom je ponovi svoju priču.

— Je li to zaista sve? — upi- tao je Crawley. — Nisi li zabora- vio reći da te Ed poslao ovamo da doneseš dio plijena?

O tome je, znači, riječ, pomisli Tom.

— Nisam vidio nikakav no- vac. Ako ga je Ed i imao uza se, vjerojatno ga je sakrio ili izgu- bio kad mu je konj pao.

— Lažljivče, — viknuo je go- rostas ispred njega, ispruživši ogromnu šaku prema njegovu licu.

Udarac je Toma samo okr- znuo; jer se izmakao u posljed- njoj sekundi, ali i ono što ga je dohvatilo bilo je bolno. Tom se prignuo i svom snagom zamah- nuo šakom prema gorostasovoj bradi. Gorostasu se samo malo zatresla glava. Stajao je pred Tomom poput stijene. Prije ne- go što je Tom postao svjestan

što se događa, šćepali su ga za obje ruke. Njegovo otimanje i udaranje nogama nije pomoglo. Udarci su letjeli prema njego- voj glavi i slabinama. Jedan udarac u sljepočnicu načas ga je onesvijestio.

— Prestanite! — zagrmio je Crawley. — Benderu, ako ga udariš još jednom, oderat ću ti kožu! Uzmite mu oružje i osta- vite ga na miru!

Tom se s mukom prihvatio za bar, da im ne padne pod noge.

— Životinje, udesit ću vas jed- nog po jednog! — promrmľao je.

Crawley mu je dodao čašu.

— Pij!

Tom je odbio. Sagnuo se i po- digao svoj šešir s poda.

— Vi ste, momci, prokleta že- stoki — reče Crawley. — Možda čovjek govori istinu. Možda je Ed zaista sakrio ili izgubio bio novac. Posjeti ću ga i porazgo- varati s njim — pogledao je To- ma. — Gdje si ga ostavio?

— Očekuješ li da ti to kažem?

— Nakon ove dobrodošlice zapravo ne očekujem.

— Dopusti da ga urazumim!

— javio se bradati gorostas.

— Samo pokušaj! — opome- nuo ga je Crawley. — Obeća- vam ti da ćeš dobiti metak u za- tiljak — Crawley nije podigao glas, ali svi su znali da se ne šali. Okrenuo se Tomu. — Ne- stani odavde, Brandone, i ne vraćaj se dok se ne predomisliš, čak ako ti i Frisby bude za pe- tama!

– Ako se ikad vratim, bit će to samo da izravnam račune.

– Učini to, molim te, što prije, jer Henry jedva čeka da te sredi!

Tom se ogledao za svojim oružjem.

– Oružje će ostati ovdje. Mogao bi njime počiniti kakvu glupost – smijuljio se Crawley.

Tom je krenuo prema vratima. Zastao je i pogledom prešao od lica do lica, kako bi ih poslije mogao prepoznati. Zatim je izašao.

Žena je još stajala na vratima Crawleyjeve kolibe.

– Momci baš nisu bili ljubazni prema tebi, ljepotane! – rugala mu se.

Tom nije odgovorio. Šutke je uzjahao i pošao prema usjeklini u stijeni, koja je bila jedini izlaz iz tog prljavog gnijezda.

Kad se približio izlazu, izvuкао je vinčesterku iz navlake na sedlu. Shaba i Henryja nije nigdje vidio, ali je osjećao njihov pogled na leđima. Projahao je između stijena i zastao malo prije nego što će napustiti šumu. Jahao je rubom doline. Nigdje nije zapazio ništa sumnjivo i počeo se spuštati niz padinu. Ipak, uznemirivao ga je neki čudan prodosjećaj. Nije se osjećao ugodno. Bilo mu je najvažnije da pronade drugu odjeću i drugog konja. Stoga je krenuo prema prvom ranču koji je ugledao.

Naišao je na suho riječno korito i krenuo tim putem. Kod

prve bare je zastao, umio se i pojeo nešto hrane koju je nosio sobom. Pustio je konja da pase, legao potrbuške i promatrao grad pred sobom. Nitko nije jahao u Juniper niti je tko dolazio iz grada. Nadao se da potjera nije krenula tim pravcem. Da je pošao dolinom, zacijelo bi ga vidjeli. Sad su vjerojatno krenuli drugim putem.

Kad je sunce zašlo za brežuljke, Tom je odabrao drugo mjesto za promatranje i svu pažnju posvetio ranču na koji mu se pružao lijep vidik. Zapazio je kauboje kako se približavaju ranču s istoka. Odjednom je začuo udarac gonga. Kuhar je upravo objavljivao da je objed gotov. Kauboji su iz spavaonice pohitali prema brvnari koja je služila kao kuhinja.

Tom je uzjahao i pohitao prema ranču. Zastao je kod velikog stoga sijena. Konja je sakrio i stao se šuljati prema kaubojskoj spavaonici. Kaubojska odjeća visila je na zidovima, ali on nije htio uzeti ništa od toga, jer bi se to odmah zapazilo. U kutu prostorije bio je ormar. Otvorio ga je i ugledao četke, kutije i druge predmete. Na čavlu je visilo radno odijelo uprljano vapnom. Smotao ga je, išuljao se i krenuo prema stogu sijena.

Brižljivo je istrljao bijele mrlje s kaputa i hlača, pa se preobukao. Edove crne hlače i kaput gurnuo je duboko u stog, a sakrio je i sedlo. U međuvre-

menu se smračilo. Jedva je razaznao kauboje koji su odlazili u spavaonicu. Nahratio je konja sijénom pa legao iza stoga na počinak.

Spavao je nemirno. Ujutro je pričekao da kauboji odu na pašnjake i tek je onda osedlao konja i krenuo prema glavnoj zgradi na ranču. Bio je spreman za bijeg ako opazi nešto sumnjivo.

Pred kućom je glasno pozdravio. Ubrzo su se otvorila vrata i na njima se pojavila dvadesetogodišnja djevojka. Bila je visoka, lijepa.

Tom je podigao ruku do ruba šešira na pozdrav.

— Mogu li nacijapati drva za doručak?

Djevojka se veselo nasmijala. Smeđe oči vragolasto su joj bljesnule.

— Vi ste prvi kauboj koji spominje drva za doručak. Ako vam je draža šunka s jajima, izvolite unutra! Vrlo rado ću vam prirediti doručak.

Tom se nasmijao.

— Ipak bih rado nacijepao drva.

— Ako baš želite, ondje su drva i panj.

Tom je prirenuo na posao. Kad je djevojka došla po njega, nacijepao je već hrpu drva.

Sjeo je za stol, a djevojka je zauzela mjesto nasuprot njemu.

— Konj kojeg jašete čini se da je dobar.

— Da, dobar je, ali ne volim šarce.

— Zaista? Biste li ga promijenili za rideg ili smeđeg?

— Bih — trudio se da ne pokaže koliko mu je do toga stalo.

— Mi imamo veliko krdo konja, ali djelomično se još mora pripitomiti — oklijevala je. — Koliko se razumijete u konje?

— Prilično. Već tri godine hvatam i krotim divlje konje.

Kimnula je. Ustao je i pomogao joj prati sude.

— Vi ste krotitelj konja, no čini mi se da ste se prilično udaljili od svog pašnjaka.

— Da. Prodao sam posljednji ulov i sad se vraćam.

Izašla je s njim na veradnu. Za ogradu je bio privezan njegov konj. Poglādila ga je po grivi.

— Rado bih ga imala. Hoćete li ga zamijeniti? Možete uzeti bilo kojeg od naših koji vam se sviđa.

Namjerno je oklijevao. Djevojka je postala nestrppljiva.

— Dodite i pogledajte moje konje!

Tom je tražio i pronašao rida na kojeg još nitko nije jahao.

— Biste li htjeli krotiti moje krdo? — upita djevojka.

— Lov na divlje konje već je završio jer zima je na pragu.

Tom je razmišljao. Bilo je opasno ostati na ranču, ali kako je na njega odasvud vrebala opasnost, ovdje će vjerojatno biti bolje sakriven nego igdje drugdje, makar samo nekoliko sljedećih dana, zaključio je. Ni djevojka ni kauboji nisu ga vi-

djeli u Edovoj crnoj odjeći. A kao krotitelj divljih konja neće često susretati ostale kauboje.

- Dobro, gospodice...
 - Markham, Ruth Markham
 - predstavila se.
 - Ja sam Tom Brandon.
- Osedlao je ridana.

- Znači, prihvaćate posao?
 - zadovoljno upita djevojka.
- Prijateljski se nasmijao.

– Recimo da ste me upravo zaposlili.

Djevojčine oči su zaiskrile. Tom je okrenuo glavu. Neki jahač dolazio je u dvorište.

Bio je to Duke Crawley!

III

Crawley je jahao ravno prema djevojci. Smiješak mu je titrao oko usana. Izgledao je poput kauboja iz neke slikovnice. Bio je odjeven u skupo kauboj-sko odijelo i sjedio je na rukom rađenom sedlu koje je stajalo najmanje trista dolara. Jahao je na vrancu čija je orma bila ukrašena.

Zaustavio je konja tik pred djevojkom.

– Dobar dan, Duke! – pozdravila ga je. – Upravo sam zaposlila čovjeka koji će krotiti moje konje. Tome, upoznajte se s Dukeom Crawleyjem. Njemu pripada drugi ranč u ovoj dolini.

Nisu si pružili ruke. Duke se usiljeno nasmiješio Tomu.

– Zdravo, Brandone! I sam tražim jahača, ali gospodica Ruth me, dakako, pretekla. Ka-

ko bi bilo – obratio se djevojci – da odjašemo u prirodu ovog lijepog prijedpodneva? Bio sam u Silver Cityju i donio vam neku sitnicu za rodendan. Ručat ćemo zajedno i vratiti se pred večer.

– Oh, lijepo! Samo moram Tomu pokazati gdje će spavati. Možete u međuvremenu osedlati šarca u koralu, Tome.

Crawley je dobačio Tomu brz pogled.

– Odakle vam taj konj? – upita djevojka.

– Od Toma. Njemu se ne sviđaju šarci.

– Oh, razumijem – rekao je Crawley.

– Zar se ni vama ne sviđaju? – upita djevojka. Ovaj je neobično lijep. Upravo sam se sjetila da Ed Allen također jaša šarca. Već ga dugo nisam vidjela. Ja li i on bio s vama u Silver Cityju?

– Da. Vjerujem da ga dugo nećete vidjeti. Konj mu je pao i priklješti ga, pa mu je slomio nogu. Potrajat će neko vrijeme dok ponovo prohoda.

– Oh, baš mi je žao.

Povela je Toma prema staji.

– U brvnari u kojoj momci spavaju više nema mjesta, ali u staji imamo ograđen prostor u kojem će vam biti ugodno.

Odvela ga je u malu prostori-ju u kojoj je bio čist krevet, komoda, stol i dva stolca.

– Izvrsno. Donijet ću svoje gunjeve – reče Tom.

Zamišljeno je gledao za dje-

vojkom kad je odjahala s Crawleyjem. Tako, dakle! Poznavala je Eda, ali pod imenom Allen. Ed je, znači vodio dvostruki život: kao Ed Brandon u bandi Dukea Crawleyja i kauboj Ed Allen kod rančera Crawleyja. Ipak, nije poznavala Eda tako dobro da bi prepoznala njegova konja. Dukea Crawleyja poznavala je dobro, a to je bilo i razumljivo jer mu je pripadao ranč u tom kraju.

Tom se opružio na krevetu da u miru razmisli o proteklim događajima. Ranč je bio dobar štit za vođu bande. Mogao se svagdje pojavljivati kao častan građanin, izvesti poneku pljačku pa čak i odvratiti potjeru s traga svoje bande. Kao rančer, uvijek je odsutnost s ranča mogao opravdavati putovanjem zbog posla. Pametan je momak taj Duke Crawley, zaključio Tom. Svaka žena mu je dostupna, jer nastupa kao pošten rančer.

Hoće li ga Crawley odati djevojci? Tom u to nije vjerovao. Crawley je htio pošto-poto pronaći Eda i od njega saznati gdje je sakrio plijen. Jedino ga je Tom mogao odvesti do Eda. Bilo je potrebno da Tom bude slobodan, kako bi mogao posjetiti brata.

Banditi su ga slijedili pret hodnog dana, a motrit će na njega i dalje. Crawley je došao u posjet Ryth Markham da vidi što će Tom Brandon poduzeti.

Tom se upoznao s kuharom i malo bolje pogledao konje koje

će pripitomljivati. Odmah je počeo raditi. U podne su se momci vratili s pašnjaka. Tom se s njima upoznao i zajedno su ručali.

Kad je Tom poslije ručka izašao iz barake, prišao mu je stariji čovjek.

— Ja sam Will Clark, predradnik na ranču gospodice Markham — rekao je. — Jesu li ti pokazali gdje ćeš spavati?

Tom mu je kazao da mu je određeno mjesto u prostoriji uz staju.

— Da li gospodica Markham sama vodi ranč? — upita Tom.

— Da, i to vraški dobro. Bila je desna ruka svog oca, no on je umro prije dvije godine. Razumije se u goveda, nema sumnje.

— Neki čovjek po imenu Duke Crawley dojahao je prije podne i odveo gospodicu u šetnju. Rekla mi je da njemu pripada drugi ranč u dolini — reče Tom.

— Da, njegov ranč je Circle C na drugoj strani Junipera — odgovori predradnik.

— Čini se da mu je glavna briga kako će se dotjerati — nastavi Tom.

— Da. Nekoga zanima to, nekoga opet nešto drugo. Vidjet ćemo se na večeri.

Clark se okrenuo i otišao. Tom se smijuljio. Čini se da Will Clark ne podnosi Dukea Crawleyja, baš kao i on.

Kauboji su poslije ručka po-

novo odjahali na posao. Tom se vratio konjima. Nakon kratkog vremena zapazio je da se iz Junipera približava nekoliko jahača. Bio je uvjeren da je to potjera. Nije mu preostalo drugo nego da nastavi posao.

Svukao je crnu košulju i bio odjeven samo u hlače i potkošulju. Šešir mu je bio toliko praštan da se činilo da je siv, a ne crn. Konja kojeg je pripitomljavao privezao je za stup u koralu a oči mu pokrio kaputom. Jedino tako ga je mogao osedlati. Konj se ritao i prašina se digla u koralu, tako da je Tom morao rupcem zaštititi nos i usta.

Zapazio je da su jahači zastali, sjahali i da ga promatraju. Snažni muškarac srednje visine uputio se prema kuharu. U odsjaju sunca zasjala je zvijezda na njegovim prsima. Bio je to šerif Dan Frisby, koji ne zaboravlja lica. Tako je barem tvrdio Duke Crawley.

Tom je smirio konja i pustio ga da se slobodno kreće po koralu. Skinuo je rubac s lica. Poveo je zatim konja u drugi koral, u kojem su bili konji već naučani na sedlo. Umorna životinja poslušno ga je slijedila.

Dan Frisby mu se približavao.

– Izvrsna predstava, kauboj! – rekao je umjesto pozdrava. – Ovaj konj je zaista jogunast.

– Poprilično – odgovorio je Tom, smiješeći se. Pošao je zatim u koral s divljim konjima te

izveo novog. Zapazio je da ga šerif promatra. Kad ga je Frisby prvi put vidio, Tom je nosio šešir na glavi, a sad je bio gologlav i znojna kosa mu je u mokrim pramenovima visila preko čela. Lice mu je bilo zaprljano od prašine i znoja. – Želite li iskušati divljeg konja, šerife?

Frisbyjeve oči oštro su ga promatrale i Toma je obuzeo nelagodan osjećaj.

– U protekla tri dana sam se najahao. Možda sljedeći put...

Trgnuo je uzde svog konja, okrenuo se i pozvao svoje ljude. Zatim su odjahali s ranča.

Tom je privezao konje za stup i sjeo na ogradu koralu. Činilo mu se da se ponovo rodio.

Kad je krenuo prema staji da se malo odmori u svojoj spavaonici, ugledao je Crawleyja i Ruth kako se vraćaju.

– Izgledate kao da ste mnogo radili, Tome – rekla je djevojka umjesto pozdrava.

– Da, gospodice. Bio je ovo naporan dan.

– Ne čudim se – podsmjehnuo se Crawley. – Vidio sam šerifa s potjerom. Što su tražili ovdje?

– Ne znam. Pitaite kuhara – odgovori Tom. – Predložio sam šerifu da iskuša nekog od divljih konja, ali odvratio je da je u posljednja tri dana neprestano u sedlu.

– Čuo sam da je prije tri dana kod Junctiona izveden prepad na vlak. Vjerojatno nekoga traži – reče Crawley.

– Znači da dosad nije našao ono što traži – odgovori Tom.

– Ipak se čudim što vas, kao stranca, nije malo bolje pogledao.

– Imam pošteno lice – Tom mu nije ostao dužan.

Ruth se smijala.

– Moram se prihvatiti pripremanja večere – rekla je. – Mogli biste jesti sa mnom, Tome. Htjela bih znati što mislite o mojim konjima.

Crawley ju je ljutito pogledao.

– Moram, znači, nacijepati još hrpu drva – šalio se Tom.

– Odlazim kući, Ruth – rekao je Crawley.

– Hvala za ručak i lijepu narukvicu – podigla je ruku i pokazala je Tomu. – Nisam je zapravo smjela primiti, ali to je pažnja susjeda za rođendan – smijala se. – Sviđa mi se i zadržat ću je, iako to baš nije uobičajeno.

Sjahala je i požurila u kuću. Crawley se približio Tomu.

– Brandone, zaista si razgovarao s Frisbyjem? Zar te nije prepoznao?

– Kako bih inače bio ovdje?

– Valjda je postao kratkovidan. Zaboravi Ruth Markham, savjetujem ti!

– Radije češće posjećuj onu djevojku u svom skrovištu! Nemoj mi reći da ti je to sestra! – uzvratio je Tom.

– Ona mi je domaćica, i to vrlo marljiva.

– Toliko marljiva da ti čak grije krevet.

– To je moja stvar, Brandone. Ograniči se ovdje samo na konje. Dovoljna je jedna moja riječ i Dan Frisby će se ponovo pojaviti u ovom kraju.

Ljutito je odjahao.

– Tom je istimario šarca, a onda otišao do kuhara i nehajno ga upitao što je šerif htio. Kuhar je odgovorio da šerif traži čovjeka odjevena u crno koji jaše šarca.

– Pitao me i za tebe. Rekao sam mu da te gospodica Markham zaposlila kao krotitelja divljih konja. Pitao je i kakav je tvoj konj. Odgovorio sam da jašeš ridana.

Nakon večere Tom i Ruth su neko vrijeme sjedili na verandi. Napustio ju je čim je ocijenio da to može učiniti a da ne bude nepristojan. Nije to učinio od straha pred Crawleyjem, no smatrao je da ne smije tražiti društvo djevojke kakva je Ruth dok mu omča visi nad glavom.

U subotu je odjahao u grad prije od ostalih, da nabavi novu odjeću. Kupio je dvoje radne hlače i jedne bolje za nedjelju, nekoliko košulja, šešir i kožnati kaput. Kupio je i nešto konzervirane hrane, da se osigura ako bude morao iznenada otići. Osim toga, kupio je kolt kalibra 44.

Ostao je u gradu do mraka. Odlučio je da večera u restora-

nu. Kad je ušao u restoran, među gostima koji su stajali uz bar najprije je ugledao jednoga koji je bio osobito uočljiv zbog svoje visine. Prepoznao je Bendera, člana Crawleyjeve bande.

Štošta sam mu dužan, pomislio je Tom, i stisnutih šaka pošao prema njemu, Bender je skočio i pri tome srušio stolac. Pognuo se. Oči su mu sjale, vidjelo se da je siguran u svoju nadmoć.

— Dodi po svoje! — izazivao je Toma.

Po snazi, razmišljao je Tom, u podređenom sam položaju, ali on vjerojatno ne zna trikove koje ja znam.

Vidio je, kako golema šaka leći prema njegovoj glavi, ali izbjegao je udarac i pogodio Bendera nogom u cjevanicu.

Bender je zaurao i poskočio na jednoj nozi a drugu obuhvatio objema rukama. Time je Tomu pružio priliku da ga još dva puta pogodi svom snagom. Bili su to udarci u glavu, od kojih mu se zamaglilo pred očima. Tom ga je pogodio još nekoliko puta i njegov protivnik je zaturao i pao.

— Kad sljedeći put vidiš da dolazim, makni mi se s puta! Ustani i izlazi odavde! — reče mu Tom.

Bender se teško osovio na noge. Usne su mu krvarile a jedno oko mu je počelo otjecati. Oteturao je prema vratima, pruživši ruku kao da će ih otvoriti, međutim, mašio se revolvera.

No Tom je bio na oprezu. Odskočio je u stranu i dva hica odjeknula su istovremeno. Benderov metak okrznuo je Tomov rukav, a Tom je gorostasa pogodio u desnu ruku. Zacijelo mu je slomio kost, jer je ruka mlitavo pala niz tijelo, Bender je ispuštao revolver i zdravom rukom uhvatio ranjenu. Krv s usana uprljala mu je košulju a i na rukavu se širila crvena mrlja.

Ustala su dvojica od obližnjeg stola. Tom ih je prepoznao, bili su to članovi Crawleyjeve bande.

— Izvedite ga i ne vraćajte se ovamo! — naredio im je Tom.

Krenuli su prema vratima.

— Borba je završena! — rekao je Tom, gurnuo kolt u korice i sjeo na visoki barski stolac.

IV

Dani su prolazili u poslu. U petak se na ranču ponovo pojavio Duke Crawley. Nije odmah krenuo u kuću, već je zastao i dugo promatrao Toma kako pripitomljuje jednog od divljih konja.

— Posljednje izdanje novina »Junction City Record« donijelo je izvještaj o napadu na vlak. Evo ti novine! Vidjet ćeš što ljudi misle o banditu u crnom odijelu.

Tom je otišao u svoju sobu i počeo čitati članak.

»Vlak se zaustavio na stanici

u Junctionu. Banditi su brzo svladali osoblje vlaka i šefa stanice. Kondukter je uspio pobjeći. U salonu u Junctionu našao je šerifa Frisbyja, koji je upravo dojahao iz Redrocka. Zbog toga je tako brzo bila organizirana potjera.

Službeni pratilac vlaka Samuel B. Lingle stajao je na vratima poštanskog vagona u trenutku kad je počeo napad na vlak. Među banditima je bio jedan na lijepom šarcu, odjeven u crno. Šef stanice je vidio kako je pratilac vlaka pokušao zatvoriti vrata poštanskog vagona, no bandit u crnom pogodio ga je među oči i uskočio u vagon. Ubrzo je izašao iz vagona s dvije vreće pune novca, ovjesio ih o sedlo i uzjahao. U tom trenutku već je stigla potjera i otvorila vatru. Banditi su potrcali prema svojim konjima i raspršili se u mraku. Potjera je krenula za banditom odjevenim u crno, ubojicom pratioca vlaka, koji je, osim toga, nosio plijen.

Gospođa Catherine C. Lingle doživjela je živčani slom i njezino je stanje i nadalje vrlo ozbiljno. Četvoro njezine djece ostalo je bez hranitelja.*

Članak je završavao oštrim osudama bandita koji je ubio čovjeka i pozivom građanima da pomognu obitelji ubijenog.

Tom je odložio novine. Zamisljeno se zagledao u strop. Očajnički se nadao da Ed možda nije počinio ubojstvo, nego da je čovjek naprosto doživio

udar od straha kad mu je Ed htio oduzeti novac. Svejedno, ovako ili onako, Ed je kriv i nije zaslužio milost. Ali on, Tom, njegov je brat i ne može ga poslati na vješala. Mrtvog pratioca vlaka ni to ne bi vratilo u život.

Po Tomovu mišljenju Duke Crawley je bio veći krivac od Eda. Ed je bilo mlad i volio je pustolovine. Crawley ga je pridobio i iskoristio. Odredio mu je najtežu ulogu u pljački vlaka, a Ed, ponosan na to, upustio se u strašnu pustolovinu. Jedan čovjek je poginuo a njegova žena i djeca to ispaštaju.

Tom je iznenada osjetio silnu želju da odjaše u svoju kolibu i sazna od Eda gdje je novac. No sada to nije mogao učiniti. Bilo bi opasno. Opljačkani novac bio je vlasništvo Express Company i ako ga ikada nađe, mora ga predati. No i ženi i djeci ubijenog pratioca vlaka mora pomoći.

Odjednom se glasno nasmijsao i udario po čelu. Crawley će sve platiti!

V

Kad se smračilo, Tom je ugasio svjetlo u svojoj spavaonici. Uspeo se ljestvama na sjenik iznad staje i stao promatrati okolicu. Sjao je pun mjesec i pružao mu se dobar vidik. Nakon pol sata zapazio je jahača kako silazi s brežuljka s kojeg je on nedavno promatrao ranč. Jahač koji je krenuo prema Juniperu

okrenuo je konja prema ranču i zastao, a onda odjahao.

Tom se spustio po ljestvama u staju. Osedlao je konja i izjahao iz doline. Ubrzo je stigao do borove šume i usjekline u stijeni koja je vodila u banditsko gnijezdo. Prilikom odlaska iz banditskog skloništa otkrio je mogućnosti da se u to sklonište dođe i drugim putem. Bio je uvjeren da će lako otkriti taj put, iako je bila noć. Privezao je konja za drvo i pomoću konopca se uspeo na visoku stijenu. S nje je na svjetlu mjesečine ugledao banditsko skrovište. Pod krovovima koliba nazirala su se svjetla.

Spustio se niz uže. Iz saluna je čuo glasove dok se šuljao prema Crawleyjovoj kolibi. Bila je u tami. Pitao se je li žena unutra. Došuljao se do vrata, ali tada je začuo korake na stazi koja je vodila prema kolibi, pa se povukao u tamu iza ugla. Oglasio se muški glas:

– Pripazi, draga, da ne padneš, iako te pridržavam.

– Nisam tvoja draga – odgovorila je. – Samo da te Duke čuje!

Čovjek se smijao.

– Nije on bolji od mene, a osim toga mu je zapela za oko ona djevojka s ranča Rocking M. Ima on svoje veselje, pa zašto i ti ne bi imala svoje!

Čovjek je pridržavao ženu dok ju je vodio prema vratima. Tom je zatim čuo kako su vrata zaškripala.

– Dobro, sad smo kod tebe – ponovo se javio muškarac – i mogli bismo nešto popiti.

– Nećemo ništa popiti! – grubo je rekla žena. – Odlazi odavde, Malone!

– Ne govori tako glasno! – kazao je čovjek tiho ali odlučno.

– Ne moraju svi znati da smo...

– Svejedno mi je hoće li me čuti ili neće. Odlazi od mene ili ću te probosti nožem!

– Ti, droljo, prijetiš mi nožem!

– Neće samo na tome završiti ako ne odeš!

– Što se to tamo događa! – viknuo je netko iz saluna.

Čovjek je izašao i opsovao.

– Marie luduje – viknuo je. – Prividaju joj se ružičasti slo-novi i bijeli miševi.

Vrata kolibe su se zalupila. Svjetlo je razbilo tamu. Tom je zavirio kroz prozor. Žena je uzalud pokušavala staviti cilindar na svjetiljku, jer su joj ruke drhtale.

Vrata nisu bila zaključana. Tom je ušao.

– Učinit ću to umjesto tebe.

Uzeo je cilindar iz njezinih ruku i postavio ga na svjetiljku. Ona se iznenađeno zagledala u njega. Zaključao je vrata i navukao zavjese na prozor.

– Poznajem te – rekla je. – Ti si brat Eda Brandona. Ne budi lud, idi odavde prije nego što te Duke nađe!

– Ti vrlo dobro znaš gdje je sada Duke. Natoči mi piće!

Sjeo je na stol, podrugljivo se smijući.

— Zaista, si lukav — i ona se nasmijala. — Osim toga, sviđaš mi se više od Malonea. Znači, hoćeš piće. Dobro, dobit ćeš ga.

Oteturala je do ormara, izvadila bocu i dvije čaše, a onda svom težinom gotovo pala na stolac.

— Hajde, ljepotane, natoči nam po jednu! U tvoje zdravlje!

— ispila je piće a zatim se podbočila o stol, pijano gledajući u čašu. — Jasno, Crawley je kod one na ranču. Životinja! Može i ostati tamo što se mene tiče. Ionako me salijeću sa svih strana. Treba samo da maknem malim prstom — zatvorila je oči, a onda se iznenada trgnula. — Želiš li još što osim pića?

— Dakako. U tvoje zdravlje! — podigao je Tom čašu.

Jedva je ispila polovicu. Ruka joj je mlitavo pala niz tijelo a glava na stol. Na nju se više nije moglo računati.

Tom je počeo pretraživati prostoriju. Uzalud. Ponio je svjetiljku u susjednu prostoriju, koja je služila kao spavaća soba. U jednoj ladici našao je nekoliko komada zlatnog novca i to je bilo sve. Pretraga u kuhinji također nije bila uspješna. A onda je naišao na vrata zastarta zavjesom. Pokušao ih je otvoriti, no bila su zaključana.

Našao je žarač u sanduku za drva i obio bravu. Ušao je u prostoriju. Prozor je bio zakovan daskama, tako da se izvana

činilo kao da je zid. Tom je prišao pisaćem stolu. U gornjoj ladici našao je samo pisaći pribor. Kad je povukao sljedeću, otvorila se i ona ispod nje. U drugoj ladici nije našao ništa zanimljivo, ali u donjoj je bila knjiga s računima i podaci koji su privukli njegovu pažnju. Pred očima su mu bila skraćena imena mjesta i svote opljačkanog novca. Kad bi u toj knjizi umjesto podataka o pljačkama bili prikazani podaci o prodaji stoke, bilo bi to tipično knjigovodstvo nekog rančera. Ali ovo je bila jazbina šefa bande.

Posljednji uneseni podatak bio je nepotpun: J. C. Značilo je to Junction City. Ali nedostajala je svota. Zar zaista još nisu našli plijen, pitao se Tom.

Sagnuo se da pogleda ispod pisaćeg stola. Ugledao je škrinju zatvorenu bravom. Krv mu je navrla u sljepoočice. Ponovo se morao poslužiti žaračem. Brava je popustila, otvorio je škrinju i ugledao tri kožnate ke-se pune novca. Stavio je kovani novac u džepove a novčanice pod košulju.

Izvana su se odjednom začuli koraci, a zatim je netko povi-kao:

— Marie, do vraga, što radiš?!
— netko je pokušavao otvoriti vrata. — Marie, otvori!

Izdaleka se začuo još jedan glas:

— Što se događa?
— Ne znam! — odgovorio je

prvi glas. — Čini se da Marie cijepa namještaj.

Tom je ugasio svjetlo, odšuljao se u kuhinju i stao uz stražnja vrata. Netko je ponovo pozvao Marie. Tom je otvorio vrata i našao se vani. Jedan čovjek se pojavio iza ugla i pokušao ga zaustaviti. Tom je zapucao i čovjek je pao.

Bilo je uzbunjeno cijelo banditsko sklonište. Tom je trčao koliko su ga noge nosile. Sav zadihan stigao je do stijene na kojoj je ostavio konopac po kojem se spustio kad je dolazio. Hitro se uspeo po konopcu na stijenu i povukao ga za sobom.

VI

Tom je zakopao plijen u koralu u kojem je pripitomljavao konje. Oko tri sata ujutro legao je u postelju i zaspao. Ustao je na vrijeme i poslije doručka krenuo u koral da kroti konje.

— Kako bi vam se svidalo da podete sa mnom na ranč Circle C? Mnogo radite i mislim da vam treba i malo razonode — začuo je veseli glas Ruth Markham.

Osedlao je šarca i ridana, obrijao se i obukao nedjeljno odijelo. Doveo je konje do kuće. Ruth je širom otvorila oči.

— Sivi šešir, plava košulja, si-ve hlače i k tome kožnati kaput! Oh, oh, djevojke u Juniperu neće vam moći odoljeti!

Kad je Tom s Ruth stigao na Circle C, u dvorištu ranča zatekli su jednog od kauboja.

— Dobro jutro, gospodice Markham! Gazda nije ovdje. Probudio me kad je u tri ujutro sedlao svog konja. Ne znam kamo je odjahao. Mogu li nešto učiniti za vas?

— Ne, hvala. Razgovarat ću s njim drugom prilikom.

Kad su se vratili na ranč Rocking M, pred verandom je bio privezan Crawlyjev konj.

Htjeli su krenuti u kuću, no iz staje je izašao Crawley. Lice mu je bilo zamrljano. Pozdravio je i osmijehnuo se, ali oči su mu sijevale.

— Upravo smo se vratili s vašeg ranča, Duke — reče djevojka. — Wilbour nije znao kamo ste odjahali.

— Nisam mogao spavati, pa sam ustao i odjahao na svjež zrak. Došao sam ovamo da pitam kada će završiti pripitomljavanje vaših konja. Rado bih jahao konja kojeg je Brandon ukrotio.

— O tome se dogovorite s Tomom — reče djevojka. — Idem da pripremim jelo. Hoćete li ostati kod nas na ručku, Duke?

— Ne hvala! Idem kući.

Crawley je čekao dok djevojka nije ušla u kuću.

— Želim razgovarati s tobom! — rekao je Tomu.

Krenuli su prema staji. Crawley je produžio u Tomovu spa-vaonicu.

— Gdje je? — bijesno je gledao Toma.

— Što? — upitao je Tom.

— Prokleta dobro znaš što te

pitam! – prosiktao je Crawley.

Tom je pogledao prema komodi, iz koje je virio rukav košulje.

– Zašto si me došao uznemiravati i prekopavati po mojim stvarima? Da sam htio pobjeći s novcem koji je Ed ukrao, ne bi me nikad pronašao – odgovori Tom ljutito.

– Ne govorim o tome.

– O čemu onda govoriš?

– O novcu koji si noćas ukrao iz moje kolibe.

– Iz tvoje kolibe? Zar si pijan?

– Želiš me uvjeriti da nisi bio ondje i ukrao četiri tisuće dolara?

– Kako sam, po tvom mišljenju, prošao pokraj tvojih ušljivih stražara?

– Ne znam – viknuo je Crawley. – Bili su na svojim mjestima. Odviše su glupi a da bi lagali. No ti si jedini koji je sposoban izvesti takvu drskost.

Osim Marie, Toma nitko nije jasno vidio. A nju bi Crawley dao bičevati kad bi saznao da se s nekim od njegovih bandita napila u salunu. Od straha, a i iz inata, ona mu nije odala što se dogodilo.

Crawley je povukao revolver iz korica i uperio ga u Tomsova prsa. Toma su podišli trnci. Ipak, smogao je snage da mirno kaže:

– Ako povučeš obarač, morat ćeš štošta objasniti.

– Ne baš štošta, Brandone – muklo je rekao Crawley. – Ti si

bandit u crnom koji je ubio pratioca vlaka. Reći ću da mi je Ruth kazala da ste zamijenili konje, da sam te raskrinkao i da sam morao zapucati u tebe u samoobrani. Svi će mi biti zahvalni. Prema tome, najbolje je da kažeš istinu. Gdje si sakrio novac?

Tom nije vjerovao da će Crawley pucati. Mrtvi Brandon mu ne može pomoći, a živi ga može dovesti do Edova novca, ako ga je zaista on opljačkao.

– Ne mogu ti reći ono što ne znam – ostao je Tom pri svome. – Zašto to baš meni pripisuješ? Svaki od tvojih bandita prodao bi i vlastitu dušu za novac. Misliš li, osim toga, da možeš vjerovati svojoj dragani koju nazivaš domaćicom? Najprije se osvrni oko sebe, a tek onda idi dalje.

Crawley je bijesno gledao Toma u oči. Tom je po njegovu pogledu shvatio da se koleba.

– Da sam to bio ja – nastavio je Tom – morao bih proći pokraj tvojih stražara. Što misliš, kako bih pokraj njih prošao dva puta u istoj noći?

Crawley se još časa kolebao, a onda vratio revolver u korice.

– Dobro, Brandone – rekao je – razmislit ću o tome. Možda me Marie ili tko drugi od mojih ljudi želi prevariti. Provjerit ću to.

Okrenuo se i izašao.

Cijelog idućeg tjedna Tom ga nije vidio. No bio je uvjeren da ga banda sada i noću nadgleda.

Čim Edova noga zacijeli, zadrživat će od njega da vrati novac. To je Tom čvrsto odlučio. Dat će Edu vremena da pobjegne, a onda će šerifu Frisbyju predati novac u njegovo ime. Tražit će za Eda pomilovanje, iako je sumnjao da će ijedan sud u zemlji imati milosti za takvog čovjeka. Bio je čak voljan da sam provede nekoliko godina iza rešetaka ako time može spasiti Edov život. Za to vrijeme bi novac koji je uzeo od Crawleyja služio da se prehrani obitelj ubijenog pratioca vlak.

Najprije mora otići u Junction City. Bilo bi isuviše riskantno da novac pošalje poštanskom kočijom. Bolje je da to obavi sam.

Do kraja tjedna dvojica bandita koja su nadzirala Toma ustalila navike. Kad bi se navečer ugasio svjetlo u Tomovoj spavaonici, jedan od njih odjahao bi natrag prema Junctionu, a onaj koji je neposredno prije toga došao u dolinu nastavio bi obilazak ranča jašući u krug. S uzvisine noću nije mogao vidjeti što se događa na ranču.

U subotu poslije podne Tom je odjahao u Juniper. Jeo je u restoranu, a zatim vrlo rano krenuo natrag. Kad je stigao na ranč, odveo je konja u staju. Čim se smračilo, iskopao je novac. Brižljivo ga je zapakovao zajedno sa ceduljom: »Poštovana gospodo Lingle, ovaj novac vam šalje netko tko ga se lako

može odreći, a ne želi otkriti svoje ime. Molim vas da ga uzmete bez ikakve primisli, onako kako vam je i dan.

Prijatelj»

Oko deset sati je ugasio svjetlo i uspeo se na sjenik. Čekao je dok nije vidio kako je projahao njegov čuvar, a zatim je izveo konja iz staje i krenuo u dolinu. U to vrijeme njegov se čuvar nalazio na drugoj strani ranča.

Tom je vodio konja za uzdu oko pola kilometra, a onda je uzjahao. Kad je stigao do ruba šume, potjerao je konja u kas prema Junction Cityju.

Sunce je već izašlo kad je došao u grad. Stajao je neko vrijeme pred restoranom dok mu se nije pružila prilika koju je čekao. Neki dječak se igrao kotačem. Kad se kotač dokoturio do Toma, on je podmetnuo nogu i zaustavio ga.

— Zašto ste to učinili, gospodine? — upita dječak.

— Želim te nešto pitati. Hoćeš li da zaradiš četvrt dolara?

— Četvrt dolara? — dječak je širom otvorio oči.

— Znaš li gdje stanuje gospoda Lingle? Imam za nju paketić. Ne bih želio da sazna tko ga šalje. Ako joj ga predaš, dobit ćeš novac.

Dječak je poveo Toma niz ulicu do prvog ugla.

— Evo, tu stanuje — rekao je.

Tom mu je dao četvrt dolara i paketić.

– Samo joj predaj paketić i odmah otidi.

Dječak je požurio preko ulice. Tom je čuo kako se iza njega zaustavlja nečiji konj, ali nije se na to osvrtao, već je gledao kako dječak predaje paketić ženi koja se pojavila na vratima.

– Od koga je to? – vikala je za njim.

Dječak se izgubio iza ugla a žena je zatvorila vrata za sobom.

Kakvo li će iznenađenje doživjeti, mislio je Tom. Zadovoljna izraza lica okrenuo se da pođe dalje. Morao je zastati da se ne sudari sa čovjekom ispred sebe. Ustuknuo je od iznenađenja kad je ugledao šerifa Frisbyja, koji je promatrao što se događa pred kućom udovice Lingle.

Ovaj put ga je Frisby prepoznao. Tom se oporavio od iznenađenja brže nego šerif. Izvukao je revolver iz korica i cijev uperio u šerifova prsa.

– Ništa ne pokušavajte! – rekao je Tom.

Frisby je ljutito odgovorio:

– Nisam očekivao da ću vas ovdje naći.

Frisby je krenuo, a Tom mu je cijev kolta uperio u leđa. Izvukao je njegov revolver iz korica i odbacio ga.

– Spustite ruke, ali ne zaboravite da vam je revolver uperen u leđa! – opomenuo je Tom Frisbyja.

Tom je išao tik iza njega, kako bi bili što neupadljiviji.

– Nećete se izvući! – zaprijetio je šerif.

– Mogu pokušati, nije li tako? – smješкао se Tom.

– Što ste to dali udovici? – upitao je šerif.

Tom je udovici prepustio odluku o davanju obavijesti. Nije odgovorio šerifu.

Kad je stigao do svog konja, uzjahao je, pazeći da šerif ne vidi žig na konju.

Šerif je morao otići po svoj revolver i dovesti svog konja. To je za Toma bila mala prednost. Nije prešao ni kilometar, a šerif je već galopirao iz grada. Njegov konj je bio svjež, pa se brzo smanjivala razdaljina između njih dvojice. Tom je skrenuo s puta napravivši veliki luk. Pred njim se iznenada pojavilo duboko, usko isušeno riječno korito. U djeliću sekunde donio je odluku. Podbo je konja i životinja se propela i skočila. Tomu se činilo da su cijelu vječnost proveli u zraku. Uslijedio je snažan trzaj kad se konj prednjim nogama spustio na drugu obalu riječnog korita. Stražnjim nogama je snažno zagrebao, a onda je osjetio čvrsto tlo. Tom je ponovo podbo konja. Osvrnuo se upravo u trenutku kad je šerifov konj skočio. Vjerojatno će uspjeti, pomislio je Tom. Začuo je, međutim, bolno rzanje. Konj se strovalio u riječno korito i povukao šerifa za sobom.

Tom je zastao, jer se šerif nije pojavljivao. Pričekao je a onda se šerifov konj uspeo na obalu.

Šerifa još nije bilo. Tom je pričekao još malo, s revolverom u ruci.

Najprije je mislio da se šerif poigrava njime. A onda se zabrinuo. Sjahao je i krenuo prema riječnom koritu. Firsby je ležao na suhom dnu. Vjerojatno je glavom udario u kamen. Tom se spustio u korito. Revolver je šerifu ispao iz korica i ležao nekoliko koraka daleko od njega.

Šerif je bio u nesvijesti. Krvario je iz rane na glavi. Tom mu je s vrata uzeo maramu i njome mu zavio ranu. Zatim je doveo konja, polegao šerifa preko sedla i čvrsto ga svezao konopcem da ne padne. Poveo je konja uz strminu. Uzjahao je zatim svog ridana i krenuo, vodeći šerifova konja na uzdi. Nakon dva kilometra na lijevoj strani ugledao je zgrade nekog ranča. Krenuo je onamo. Na ranču je zatekao vlasnikovu ženu i kćer. Ispričao im je da je u suhom riječnom koritu našao onesviještena šerifa. Pripremili su mu krevet. Tom je odnio šerifa u kuću, svukao mu odjeću i položio ga u postelju. Frisby se još nije osvijestio.

— Umro bi da je ostao ležati na suncu — rekla je žena. — Zacijelo će htjeti da zna tko ga je spasio.

— Ime nije važno — odgovorio je Tom.

VII

Stigao je na Rocking M u

sumrak. Na večeru je zakasnio, ali kuhar mu je našao nešto za jelo. U dvorištu je stajao Crawleyjev konj. Kad je večerao, Tom je izišao iz kuhinje. Crawley ga je čekao kod stajе.

Tom je upalio svjetiljku u svojoj spavaonici.

— Pitam se je li ovo tvoja ili moja prostorija. Već si je jednom pretražio. Što hoćeš? — oštro će Tom.

— Odakle dolaziš? — upita Crawley.

Tom ga je prezirno pogledao.

— To te se ne tiče.

— I te kako me se tiče! — prosihtao je Crawley.

Tom je sjeo i zapalio cigaretu.

— Gubim strpljenje, Brandone! Ako ne budeš surađivao s nama, poslat ću momke da potraže Eda. Slomljena noga će mu uskoro ozdraviti. On skriva oko devet tisuća dolara koji nisu njegovi.

Tom je iz džepa izvukao komad papira i olovku i počeo računati.

— U prepadu su sudjelovala šestorica — rekao je. — Opljačkali ste deset tisuća. Nešto nije točno u tvom računu.

— Plijen se dijeli na više dijelova. Ja dobivam dva dijela, jer organiziram akcije. Jedan dio pripada momcima koji nisu mogli sudjelovati u prepadu.

— Zanimljivo, osobito za Danna Frisbyja!

— Dakako, ali ti mu to nećeš

ispričati. Nijednog od momaka potjera nije prepoznala. Nisu nosili upadljivu odjeću i jahali šarce. Njima zakon ništa ne može. Oni žive u malom naselju, a to nije zabranjeno.

– Potrebna im je hrana i odjeća. Zar žive od toga što čupaju travu?

– Žive od sezonskog rada i traženja zlata.

– To je vraški dobar posao kad u jednoj jedinoj noći zarade deset tisuća dolara!

– O tome nitko ništa ne zna. Osim tebe. A ti ćeš šutjeti. Nemaš baš nikakvih dokaza.

Crawley je imao pravo. Osim za Eda. Tom ni za koga iz bande nije mogao tvrditi da je sudjelovao u pljački. Čak nije znao ni je li Crawley bio među njima.

– Recimo da nađeš Eda. Što onda? – upita Tom.

– Ispjunut će novac ili će progutati olovo.

– Ako ga ubijete, nikada se nećete domoći novca.

– Nećeš ni ti. Tada ću se morati sjetiti da si baš ti jahao šarca i bio odjeven u crno odijelo. Za ostalo će se pobrinuti Frisby. Bude li Ed mrtav, možeš mu pripisati ubojstvo pratioca vlak. Zamisli scenu kad budeš govorio porotnicima: »Moj pokojni brat je to učinio, nisam ja. Samo sam ga neko vrijeme štitio kako bi mogao pobjeći.« – Crawley se zlorado smijao.

– Ti, prokleti pasji sine! – prosiktao je Tom.

– Da, ja sam pasji sin s bičem i uskoro ću zavitlati njime.

Tom je potisnuo bijes. Bio je uvjeren da zna što Crawley želi postići. Prijetnjom da će potražiti Eda želio je navesti Toma da se poveže s njim. Banditi bi ga još oštrije nadzirali i tako Edu ušli u trag.

– Sve mi se čini – rekao je Tom – da bi moje teškoće prestale kad bih te ustrijelio.

– Za dva ubojstva visit ćeš jednako kao i za jedno, ali...

– Ova okolica bi bez tebe bila čišća – prekine ga Tom.

– Ali radije to ne pokušavaj – nastavi Crawley. – Mogao bih biti brži. Reci mi gdje ću naći Eda i s tobom više neću imati posla!

– Imat ćeš ti, Crawley, sa mnom još i te kakvog posla! Otiđi i zatvori vrata za sobom!

– Proklet bio! – prokune Crawley.

VIII

Tom je donekle pripitomio divlje konje. Priučio ih je na sedlo, ali kauboji na njima još nisu mogli hvatati i goniti goveda. Predložio je Ruth da ih osposobi i za taj posao. Po dva konja gonio bi na pašnjak i ondje radio s konopcem.

Ruth je to prihvatila. Rekla je Tomu neka od kuhara uzme dovoljno hrane.

Novi posao Tom je počeo u utorak ujutro. Svake večeri je

dolazio na ranč. Sve je teklo po ustaljenom redu. No jedne večeri se nije vratio na ranč već je južnom stranom obronka odjahao prema izlazu iz doline. Prije nego što ju je napustio, konje je bičem potjerao prema ranču.

Bila je noć kad je izjahao iz doline. Njegovi čuvari će zapaziti da nije na ranču tek kad se ne upali svjetiljka u njegovoj spavaonici. Jedan od njih će to odmah javiti Crawleyju, a on će odmah organizirati potragu za njim. Nadao se da će do tog vremena već prijeći pol puta do kolibe u kanjonu.

Jahao je uz rub borove šume, a onda krenuo putem kojim je umakao potjeri.

U kanjonu je zastao, jer mu se učinilo da čuje topot kopita. Nije u to bio siguran, jer je u kanjonu žuborio potok. Zvuk se nije ponovio i on je nastavio put. Bilo je tako mračno da je gotovo prošao kraj kolibe. Jedva ju je razaznao. Zaustavio je konja.

— Hej ukućani!

Nije bilo odgovora.

— Ede, to sam ja, Tom! — viknuo je ponovo.

Kad opet nije bilo odgovora, sjahao je i krenuo prema vratima. Nisu bila zaključana.

— Ede, gdje si? — viknuo je u tamu.

Vladala je tišina.

Uzeo je šibicu i zapalio svjetiljku. Eda nije bilo u kući. Šted-

njak je bio hladan, a voda u vedru ustajala.

Tom je sjeo na krevet i zapalio cigaretu. Brojio je dane od svog odlaska. Edova noga morala je već biti zdrava. Ali zašto i kamo je otišao?

Tom se prestrašio vlastite misli. Vjerojatno je otišao u skrovište u kojem je sakrio novac. Možda će se baš noćas vratiti s plijenom u kolibu. Tom je odlučio da ostavi upaljeno svjetlo. Ugleda li svjetlo, Ed će se prišuljati kući i kroz prozor vidjeti brata.

Vjede su Tomu postale teške. Probudi se začuvši tiho škripanje vrata. Kad je otvorio oči, očekivao je da će vidjeti Eda. Na njegovo zaprepaštenje pred njim su stajali Henry i Shab. Henry je držao u rukama pušku uperenu u njega.

— Da ga odmah sredim, Shabe?

— Ne, Henry. Duke bi se opet ljutio na nas. Drži ga na nišanu dok mu ne oduzmem oružje!

Shab je to učinio vrlo spretno.

— Mislio si da si nam umakao, ha? — smijao se. — Smatrao si da smo u skloništu. Duke je naredio da promatramo prilaze dolini. Stražarili smo kod šume cijeli tjedan. Pazi, Henry, donijet ću konopac.

Za nekoliko minuta su Tomove ruke bile svezane na ledima, a zatim su ga privezali za krevet.

– Što sada? – upitao je Henry.

– Dovest ću Dukea. Ti ćeš paziti na ovog đavola. Mogao bi doći i Ed. Ne smiješ ga ubiti, samo ga udari po glavi.

Otišao je iz kolibe u noć.

IX

Rano ujutro stigao je Crawley a s njim još petorica bandita. Među njima je bio i gorostas Bender, kojemu je Tom ranio ruku.

Crawley je kiptio od bijesa. Tom je to vidio po stisnutim zubima i opasnom sjaju u očima. Crawley je prišao krevetu stisnutih šaka. Svladao se u posljednjoj sekundi.

– Odvežite ga! – zapovijedio je Shabu.

Kad su ga oslobodili spona koje su ga vezale za krevet, Tom se, i dalje svezanih udova, okrenuo na stranu i spustio noge na pod.

– Sad sam siguran da si ti provalio u moju kolibu i ukrado novac! – prosiktao je Crawley.

– Ne možeš u to biti siguran.

– Pročitaj! – povikao je Crawley, gurnuvši mu novine pod nos. – Ovdje piše da je gospođa Catherine Lingle od nepoznatog pošiljaoca primila na dar četiri tisuće dolara. Četiri tisuće dolara, Brandone! Predani su joj u nedjelju, baš onog dana kad si ti otišao s ranča Rocking M!

– Tko kaže da u nedjelju nisam bio na ranču?

– Šerif Dan Frisby! U ovim novinama piše i to da se šerif u nedjelju neočekivano susreo s ubojicom pratioca vlaka!

Tom na to nije mogao odgovoriti.

– Ti, ušljivo pseto! – prosiktao je Crawley i udario ga šakom po ustima.

Tom je glavom udario u zid, a onda je svezanim nogama pogodio Crawleyja u želudac tako snažno da se bandit zgrčio.

– Sad je tvoj, Benderu! – prostenjao je Crawley.

Gorostas nije čekao da mu to dva puta kaže. Izmaknuo se pred Tomovim nogama. Ljevom, zdravom rukom uhvatio ga je za ovratnik kaputa i podigao s kreveta. Ispustio ga je, a onda ga svom snagom pogodio u čeljust. Nesposoban da se izmakne, Tom je pao na stranu. Gorostas ga je ponovo podigao i udario.

Ni ostali mu nisu htjeli ostati dužni. Tom se branio samo nogama i dvojica su ga sada čvrsto uhvatila za noge. On se otimao. Konopci na nogama su se pri tome olabavili. Tom se uspravio, ali snažan udarac bacio ga je na krevet. Naredni udarac bio je tako silovit da mu se zamutilo u glavi. Odlučio je da odglumi nesvjesticu, kako bi izbjegao sve žešće napade. Tako je i učinio.

– Što sada? – upitao je netko. – Hoćemo li čekati Eda?

– Da, ali ne ovdje – odgovorio je Crawley. – On bi umak-

nuo kad bi vidio naše konje pred kolibom. Trojica će ostati u kanjonu, kilometar daleko od kolibe, a druga trojica će poći na drugu stranu kanjona. Shab će paziti na konje prve skupine a Henry na konje druge skupine. Kad ugledate Eda, pustite ga da prođe. Tako ćemo ga namamiti u sredinu.

— A što ćemo s Tomom Brandonom?

— Do vraga taj Tom Brandon! Neka ostane ovdje. Ionako ne može pobjeći. Shabe, odvedi i njegova konja. Ako se Ed ne pojavi za dva sata, povest ćemo konja sobom.

Tom je otvorio oči kad je čuo da se banditi udaljuju od kolibe. Jedva je uspio sjesti na krevet. Dobro su ga izudarali. Bilo bi još gore da se Ed pojavio. Edovim dolaskom on bi bandi postao nepotreban i odmah bi ga sredili. Mora pobjeći!

Dovukao se do stola. Prstima je izvukao ladicu. Pipao je dok nije našao nož za rezanje mesa. Nožem je strugao po podu dok nije naišao na napuklinu. Zatakao je u nju nož i počeo o oštricu trljati konopac kojim su mu bile svezane ruke. Ubrzo se oslobodio spona. Iz kuta sobe uzeo je svoj kolt. U kolibi je našao vreću i napunio je suhom hranom iz ormara. Svezao ju je konopcem i prebacio preko ramena. Na vratima je zastao i osluhnuo. Provirio je van, ali nije opazio ništa sumnjivo.

Tomov cilj bio je šljunčani humak u podnožju kanjona, udaljen trideset metara od kolibe. Iznad njega se nalazila pukotina u stijeni koja se širila prema vrhu kanjona. Voda je u njoj izlokala terasasta udubljenja nalik na stepenice. Dok je Tom još stanovao u kolibi, često se pitao bi li tim putem mogao izaći iz kanjona, no tada još nije bilo nužno da to pokuša. Sad je to bio jedini način da se spasi.

Kad je pogledao na drugu stranu kanjona, vidio je Shaba kako čuva četiri konja. Na sreću, Shab tog trenutka nije gledao prema kolibi. Tom se išuljao kroz vrata. Kad se uspeo na šljunčani humak, zakotrljali su se kamenčići pod njegovim nogama.

Nekoliko trenutaka Shab nije znao što da radi, a onda je povikao. Ispustio je konjske uzde i potrčao iz zaklona. Potom se vratio do svog konja i izvukao pušku iz navlake na sedlu. Zapucao je prema Tomu, no metak je pogodio stijenu. Tom je već bio blizu pukotine u stijeni, izvan Shabova vidokruga. Izvukao je kolt i čekao.

Shab je potrčao i došao blizu stijene s pukotinom. Prislonio je pušku na rame, opalio i okrznuo Tomovo rame. Tom je uzvratio hitac, metak je pogodio bandita u vrat i on je pao.

Tom se počeo hitro penjati uz stepenastu pukotinu. U početku je brzo napredovao, jer je bilo mnogo izbočina na stijeni.

Odozdo su glasovi i topot kopita postojali sve glasniji. Henry je vjerojatno krenuo s konjima prema svojim drugovima.

Tom je svladao desetak metara uspona. Penjanje je postajalo sve napornije, jer su stepenaste izbočine bile sve rjeđe. Penjao se dok nije došao do stepenice s koje se više nije mogao uspjeti na sljedeću. Ako ga sada ugledaju, lako će ga oboriti. Grozničavo je tražio mogućnost da se spasi. Napuklina je na tom mjestu bila široka oko tri metra i razdvajala je stijenu u dvije gromade. Ona druga bila je Tomu s desne strane. Učinilo mu se da bi ga ta gromada bolje štitala od banditskih metaka i da bi njome lakše stigao do vrha. No trebalo je do nje preskočiti tri metra, a Tomovi mišići bili su već umorni od napora.

Sjeo je na stepenicu na stijeni. Odmor mu je bio potreban. Motrio je što se događa na ulazu u kanjon. A onda je iznenada u podnožju stijena ugledao Henryjevo lice izobličeno od bijesa. Dva puta je zapucao i Henry se povukao. Čuo je zatim kako Crawley viče.

— Pucaj u tog pasjeg sina sa sigurne udaljenosti!

Tom se uspravio i još jednom odmjerio udaljenost koja ga je dijelila od sigurnijeg položaja. Pokraj kolibe su se već okupili banditi. Tom je znao da Crawley likuje, siguran da će ga oboriti sa stijene. Crawley se odvojio od ostalih.

— Prvi hitac je moj, momci! — viknuo je.

Tom je prebacio ravnotežu na nožne prste, odrazio se i skočio. Užasnut, spoznao je da neće uspjeti. Ispružio je ruke i u posljednji čas se uhvatio za stijen. Očajničkim pokušajem upro se laktovima o rub.

Čuo je iza sebe pucnjeve. Crawleyjev metak fjučnuo je pokraj njega. Tom je jednu ostrugu zabio u udubljenje stijene da mu služi kao uporište. Uspeo se prije sljedećeg Crawleyjeva pucnja.

X

Tom je dopuzao od vrha kanjona. Ostao je ležati na trbuhu. Morao se odmoriti i promotriti okolicu. Kao što je očekivao, banditi nisu krenuli mukotrpim putem koji je on prešao. Odlučili su da izjašu iz kanjona, naprave veliki luk i dođu mu iza leđa. Budući da on nema konja, lako će ga uhvatiti. Strepio je da im neće moći umaknuti.

S vrećom na leđima potrčao je prema brežuljcima. Ubrzo je spoznao da mu čizme s potpeticama onemogućuju brzo kretanje. Sjeo je na kamen da se odmori i nešto smisli. Spasonosno skrovište na šumovitim obroncima bilo je prilično udaljeno, a zaklon mu je bio potreban sada, a ne nakon nekoliko kilometara. Vjerovao je da će naći rješenje.

Počeo je razgledavati veće stijene, a onda je našao ono što

je tražio. Zapazio je udubinu u jednoj stijeni. Bila je nalik na malu pećinu. Zaključio je da je to dobro sklonište.

Dovukao je oveće kamenje i njime napol zatvorio ulaz. Iz tog zaklona mogao je dobro gadati i nadao se da će biti siguran. Pećina se nalazila na sjevernoj strani stijene, pa se dnevna vrućina mogla izdržati.

Napokon je čuo kako dolaze. Bila su šestorica. Jahali su prema pukotini u stijeni kroz koju se uspeo. Henry nije bio s njima. Vjerojatno je ostao u podnožju da pazi hoće li se on vratiti. Bender je ranjenu ruku nosio u zavoju. Banditi su tražili tragove, a onda su se zaustavili da se posavjetuju. Tom ih je dobro čuo.

— Benderu — zapovjedio je Crawley — ti ćeš ostati ovdje na straži! Možda je Brandon još unutra i izvući će se poput miša kad mi odemo. Mi ostali krećemo prema sjeveru. U jahaćim čizmama taj đavo nije mogao daleko odmaći. Možda se sakrio negdje među stijenama. Istjerat ćemo ga iz skrovišta kao zeca.

— Želiš li ga živa ili mrtva? — upitao je netko.

— Ako je moguće, živa. Znam trikove koji će mu odvezati jezik.

Napokon su odjahali. Bender je ostao i sjahao. Sjeo je na kamen. Tomovo skrovište se zagrijalo i vrućina je uskoro postala nesnosna. Tom je ipak pri-

čekao da se progonitelji udalje nekoliko kilometara, a zatim je učinio prvi pokušaj da izađe iz skrovišta. Jedan kamen je pomaknuo i kroz rupu ugledao Bendera. Ovaj je upravo zapalio cigaretu.

Tom je pokušao ponovo. No kamen se otkotrljao. Bender je odbacio cigaretu, ustao, izvadio revolver iz korica i promotrio okolne stijene. Pogled mu se nekoliko trenutaka zadržao na Tomovu skrovištu, a onda je skrenuo dalje. Napokon je vratio revolver u korice i ponovo počeo motati cigaretu.

Tom je s mukom pružio ruku da dohvati jedan manji kamen. Uspio je i bacio ga svom snagom. Bender je ponovo odbacio cigaretu i potegao oružje. Gledao je netremice u mjesto na kojem se kamen zaustavio, zatim je skočio ulijevo i sakrio se iza stijene. Ondje se zadržao dvije-tri minute, motreći okolicu. Onda se prignuo i odšuljao desetak metara dalje.

Tom se svom snagom uproleđima o stijenu ne bi li nogama odgurnuo kamenje koje mu je priječilo izlazak. Kamenje se zakotrljalo. Postavio je revolver na stijenu, ne pokazujući se pri tome. Povukao je kokot, a onda oprezno provirio van. Bender je bježao prema velikoj stijeni, koja mu je pružala bolji zaklon. Tom je zapucao. Gorostas je zateturao, ali nije pao. Ni sljedeći Tomov metak nije ga oborio. Bender je krenuo u napad kao

ranjena zvijer. Tom je bio toliko iznenađen da je gorostas imao priliku dva puta zapucati prije nego što ga je Tom hicem oborio. Približio mu se. Nije bilo sumnje, Bender je bio mrtav. Tomov posljednji metak pogodio ga je u čelo.

Tom je pošao do njegova konja i napio se vode iz čaturice. Potom je svoju vreću s hranom privezao za sedlo. Mrtvog Bendera odvuкао je u svoje skrovište. Pažljivo je uklonio sve tragove, a onda na Benderovu konju krenuo prema Juniperu.

Stigao je u dolinu još za dana. Na podnožju proplanka skrenuo je s puta i pred večer se ulogorio.

Probudio se s prvim zrakama sunca. Oskudno je doručkovao. Našao je dobro mjesto s kojeg je mogao promotriti dolinu. Nedugo zatim, unatoč priličnoj udaljenosti, prepoznao je jahača koji je prelazio prijevoj. Bio je to Crawley.

Bandit je skrenuo prema ranču Rocking M. Kad je stigao u dvorište ranča, Tom ga je vidio još samo kao točku na obzoru. Druga, zelena točka, Ruth, izašla je iz kuće. Nakon nekog vremena vratila se u kuću, a Crawley je produžio prema gospodarskim zgradama. Vjerojatno je tražio njega, Toma. Uskoro je Crawley odjahao prema Juniperu. Poslije podne se vratio, da vidi je li Tom možda došao na ranč. Zadržao se neko vrijeme u

kući, a onda krenuo prema svom ranču Circle C.

Tom je upravo završavao skromnu večeru kad je u dolini začuo konjski topot. Prepoznao je jahača. Bio je to jedan od Crawleyjevih bandita. Galopirao je prema ranču Circle C.

Tom se zamislio zbog tog glasnika. Želi li možda pozvati Crawleyja na savjetovanje u banditsko skrovište? Ili će mu samo javiti da su pronašli mrtvog Bendera? No čemu tolika žurba? A onda se Tom stresao. Da nisu pronašli Eda?

Za dva sata ponovo je začuo topot kopita u dolini. U zvijezdanoj noći razaznao je dvojicu jahača. Nije bilo sumnje, jedan od njih bio je Crawley. Ako su uhvatili Eda, mora odmah za njima!

Kad je sišao na put, banditi su već izašli iz doline. Tom je jahao prema borovoj šumi, prema mjestu na kojem se preko stijene spustio u banditsko gnijezdo. Privezao je konja, skinuo sa sedla Benderovo laso da se pomoću njega uspne na stijenu, a zatim se ušuljao u banditsko sklonište.

Jedan prozor Crawleyjeve kolibe bio je osvijetljen. Kad je provirio unutra, ugledao je Marie za kuhinjskim stolom. Slagala je pasijans. Crawleyja nije bilo u kolibi. Tom se odšuljao prema salunu i sa sigurne udaljenosti promotrio unutrašnjost. Ljudi su stajali uz bar. Crawley je bio leđima okrenut prema

prozoru i nešto govorio ostalima. Tom nije mogao razumjeti što govori, pa se prikrao pod prozor. Sad je čuo Crawleyjeve riječi:

— Perk je rekao da je tih šest tisuća dolara protuvrijednost za zlato u šipkama. Nama je taj novac potrebniji nego banci.

— Nije li sada opasno izvesti novi napad na vlak? — upitao je jedan od bandita.

— Nećemo zadržati vlak, već ćemo sanduk s novcem uzeti izravno iz banke.

— Kako? — upitao je netko.

— Jednostavno. Po redu vožnje, vlak treba da stigne poslije podne u pet sati. Obično ne kasni više od nekoliko minuta. Sanduk s novcem preuzet će službenik na stanici i kolima ga odvesti u banku. Pratit će ga samo jedan naoružani čuvar.

— Mi ćemo, znači, uzeti novac prije nego što stigne u banku.

— Nipošto! Prilikom prijevoza će biti vrlo oprezni. Ali kad uđu u banku, mislit će da su na sigurnom. Tada ćemo napasti. Moramo krenuti za jedan sat. Jahat ćemo cijelu noć, a onda ćemo cijelo prijedno pustiti konje da se odmaraju. Neka kocka odluči koja će šestorica poći.

Banditi su se počeli nadvikivati, a Tom se povukao. Odsuđivao se do stijene na kojoj je ostavio laso. Uspeo se i pritajio na rubu borove šume.

Nije uspio saznati kamo će

banditi krenuti. Znao je jedino da će im pokvariti veselje. Toj bandi je štošta bio dužan.

Napokon je čuo topot kopita. Banditi su zatim izašli iz šume. Kad su stigli do kolskog puta, Tom je pošao za njima.

Slijedio ih je na rastojanju. Često je zastajao da osluhne. Jahali su prema jugu. Kad je Tom ponovo zastao da osluhne u kojem smjeru se kreću, čuo ih je sa svoje desne strane. To je značilo da su krenuli prema zapadu. Morao se vratiti kilometar natrag, do raskršća. Desetak minuta je zatim jahao galopom da ih stigne.

Oko tri sata ujutro zamuknuo je topot konjskih kopita. Tom je skrenuo u šumicu pokraj puta. Privezao je konja za drvo. Kad je htio nastaviti put pješice, začuo je kako mu jahači dolaze u susret. Hitro se vratio u šumicu.

Dvojica su jahala zastajkujući svakih dvadesetak metara.

— Zakleo bih se da sam čuo konja iza nas — rekao je jedan od njih. — Prokletstvo, nema ničega!

— Možda je skrenuo s puta, Perk. Mnogo šta je krenulo krivo u posljednje vrijeme. Pothvat u Junctionu nije prošao bez teškoća, Ed je nestao s novcem, a onda je uslijedio sukob s njegovim bratom. Da nije baš on iza nas?

Perk je zapalio cigaretu. Tom je u odsjaju plamena ugledao tvrdo četvrouglasto lice povičena nosa.

– Ne vjerujem, Masty. Bender mu je za petama u onom kanjonu. Valjda ga još nije pro-našao kad se nije vratio. Uostalom, kako bi taj pasji sin znao za ovaj naš novi prepad?

– Vrag neka zna. Već se jednom uvukao u naše sklonište, ispraznio Dukeovu škrinju, ustrijelio Kansasa i nestao. Neka sam proklet ako mogu shvatiti kako mu je to uspjelo, ali uspjelo mu je. A kad su ga Duke i naši momci uhvatili u kanjonu, ponovo im je pobjegao. Ne, Perk, to mi se nipošto ne sviđa.

Okrenuli su konje i vratili se. Tom ih je slijedio pješice. Vidio je na kojem su mjestu skrenuli s puta. Iz daljine je zatim ugledao vatru u njihovu logoru.

Vratio se na stazu kojom je došao, a zatim, napravivši veliki luk, prišao je banditima s druge strane. Budu li i dalje nadzirali put kojim su došli, najbolje mjesto za promatranje bilo je upravo to, ispred njih.

XI

Tom se probudio od jutarnje hladnoće. Ostao je u svom skrovištu od izlaska sunca, a onda mu je dim iz logora nagovijestio da su se banditi probudili. Budući da su se namjeravali odmarati cijelo prijedpodne, nije bilo razloga da žuri. Kad je sunce razbilo sumaglicu, Tom je u daljini raspoznao kuće naselja. Bio je uvjeren da banditi pripremaju napad na vlak baš u

tom gradu. Kako da im postavi zamku?

Zbog nepovoljnih okolnosti što ga traže kao ubojicu nije mogao otići šerifu u gradu i upozoriti ga na predstojeći događaj. Odlučio je stoga da upozori službenike u banci da se pripreme. Kad je krenuo, vodio je konja za uzdu komad puta, kako ga ne bi čuli banditi u logoru. Oko deset sati ujutro ujahao je u glavnu gradsku ulicu. Na ulazu u grad je pročitao da se grad zove Redrock. Tada još nije znao da je Redrock sjedište šerifa Frisbyja. Privezao je konja i nastavio ulicom pješice. Lako je našao banku. S druge strane ulice pred svojom radionicom stajao je brijač. Tom nije mario što će ga čovjek vidjeti izbliza. Htio je prijeći ulicu kod brane, ali nije uspio.

Dva čovjeka izašla su iz trgovine pokraj banke živahno razgovarajući. Jednog od njih Tom je dobro poznao – šerifa Dana Frisbyja.

Zastao je i okrenuo se. Na sreću, ugledao je pred sobom vrata saluna. U salunu je bio samo barman. Tom je ušao, naručio viski i kroz prozor motrio ulicu. Ona dvojica su još razgovarala. Platilo je viski i ponovo se zagledao kroz prozor. Šerifov sugovornik se vratio u trgovinu, a Frisby je krenuo da prijeđe ulicu.

Tom je izašao iz saluna na stražnja vrata. Našao se u sporednoj uličici, pa krenuo u

pravcu kojim je došao, prema svom konju.

Trebalo je da odmah napusti Redrock, ali nije mu se išlo. Pružala mu se prilika da omete bandite.

Zadubljen u misli, stigao je do javne staje iza banke. Krenuo je prema stražnjim vratima staje. Dva konja bila su u odjeljcima. Odveo je svoga konja iza sjenika blizu trgovine i privezao ga. Zatim se vratio prema staji. Ušao je kroz stražnja vrata. Prednja su bila širom otvorena. Ocijenio je da su stražnja vrata banke udaljena od prednjih stajskih vrata samo desetak metara. Shvatio je da će to biti važna okolnost u predstojećim događajima. Ušao je u posljednji odjeljak za konje, sagnuo se i čekao. Vrijeme je sporo prolazilo. U međuvremenu je ušao čuvar da nahrani konje.

Napokon je Tom začuo topot kopita pred stajom. Stražnja vrata su se otvorila i u staju se netko ušuljao na isti način kao i Tom. Došljak nije zapazio Toma. Ostavio je svoga konja u staji, a to su učinila još petorica. Posljednji je zatvorio za sobom vrata i navukao zasun. Tom je sada znao da su šestorica. Vidio je na trenutak svakoga od njih. Dukea Crawleyja među njima nije bilo.

U daljini se začuo zvižduk vlaka a zatim kočenje kompozicije. Jedan od bandita stajao je kraj stražnjih vrata staje. Tom se sjetio da je pokraj banke za-

pazio prazno gradilište, pa je bandit otud mogao promatrati glavnu ulicu. Bandit će, znači, vidjeti kola s novcem prije nego što stignu do banke.

Odjeknula su dva kratka zvižduka. Zvono je obznanilo da vlak napušta stanicu. Nakon pet minuta je bandit pokraj vrata viknuo:

– Dolaze!

Zavladala je potpuna tišina. Tom se došuljao do ruba odjeljka. Provirio je i vidio četvoricu bandita kod prednjih vrata staje. Peti je držao konje za uzde. U tišini koja je zavladovala odjednom je odjeknuo topot kopita i škripanje kolskih kotača. A onda je vozač zaustavio kola.

Na nečiji znak četiri bandita su prešla ulicu. Tom je kroz prednja stajska vrata vidio kao ulaze u banku.

– Ruke uvis! Da se nitko nije pomaknuo! – začuo je oštar glas jednog od bandita.

Tom se uspravio u svom skrovištu. Izvukao je revolver iz koricu. Čovjek koji je držao konje na uzdama odjednom se okrenuo prema stražnjim vratima. Vjerojatno je osjetio opasnost iza leđa. Tom ga snažno udari drškom revolvera po glavi i on se sruši na tlo. Ali nije uspio potjerati konje niz ulicu, jer se jedan maskirani bandit pojavio na stražnjim vratima banke.

Tom je prišao prednjim stajskim vratima. Maskirani bandit nije stigao ni opaliti, Tomov metak ga je oborio. Istog časa kad

je opalio, Tom je odskočio ulijevo i otkotrljao se u stranu. Tane ispaljeno prema njemu iz banke okrznilo ga je po ramenu. S mjesta na kojem se nalazio vidio je vrata banke, ali njega banditi iznutra nisu mogli vidjeti.

Iz banke je zatim istrčao drugi bandit i jurnuo prema staji, pucajući. Tom je osjetio vrelinu metka na vratu, trgnuo se unatrag i promašio. Kad je drugi put pritisnuo obarač bandit je već stigao do vrata staje. Pao je na trbuh i otpuzao u staju.

Glavna ulica je oživjela. Užurbani koraci odjeknuli su po drvenom nogostupu. Šerif Frisby zastao je pokraj banke, upravo ondje gdje se nalazio Tom. Prepoznao ga je.

— Dohvatite ih s prednje strane! — viknuo je Tom šerifu — a ja ću ih dočekati s ove strane!

Šerif je oklijevao. Na Tomovo iznenađenje ipak ga je poslušao.

Na stražnjim vratima banke pojavio se bandit s novcem u rukama. Htio je izaći, a onda je zagrmio Tomov kolt. Hitac je pogodio okvir vrata i komadići drva su se razletjeli. Još dva pucnja odjeknula su u banci, a onda je buku nadjačao glas:

— Baci sanduk s novcem i ruke uvis!

Tom je znao da šerif vlada situacijom. Pošao je stoga prema svom konju i uzjahao, ne žureći. Frisby ga je vidio, ali imao je

pune ruke posla. Tom je krenuo prema izlazu iz grada, skrenuo s glavnog puta, zastao i promatrao. Ljudi su se okupili pred bankom. Jedan čovjek se gurao kroz mnoštvo. Išao je ravno prema Tomu. Tom je sjahao i izvukao revolver iz korica.

Duke Crawley približavao se dugim koracima. Kad se približio Tomu, ovaj je napeo kokot.

— Na nišanu si mi — rekao je Tom.

Crawley je zastao.

— Ti si dakle bio taj prokleti pasji sin! — prosiktao je.

— Da ja sam bio. I još se nisam obračunao s tobom i tvojom bandom! Proklet ćete dan kad ste stavili ruku na mene!

— Vidjet ćemo tko će više proklinjati taj dan. Visit ćeš, bu-di siguran! Ustrijelio si Kansa-sa u našem skloništu, Shaba u kanjonu, Bendera također jer inače ne bi jahao njegova konja, Perk leži u prašini prostrijeljene lubanje, Musty je dobio metak u trbuh i pitanje je hoće li preživjeti, Taylor također. Proklet da si, Brandone!

— Ne smijem zaboraviti ta imena — odgovorio je Tom podrugljivo. — Kansas, Shab, Bender, Perk, Musty i Taylor. Sve propalica do propalice i gad do gada.

Crawley je drhtao od bijesa. Tom ga je i dalje podbadao:

— Ti si šef zaista moćne bande! Pravi čovjek može vas sve začas srediti. Ispričat ću Edu s kakvim se babama uortačio.

Tom je očekivao da će Crawley skočiti na njega. On bi to i učinio, ali osjetio je opasnost i suzdržao se. Koraknuo je unatrag, zastao je nekoliko trenutaka gledao u Toma očima punim mržnje. Tada se okrenuo i bez riječi otišao.

Šerif Dan Frisby izašao je iz banke. Stavio je lisičine na ruke jedinom preživjelom napadaču na banku. Trojica građanina odvozila su leševe bandita koje su šerif i Tom ustrijelili. Crawley je okrenuo glavu da ne gleda taj sramotni kraj svog pothvata. Ušao je u salon, naručio bocu viskija i sam sjeo na stol da razmisli o događajima.

Bio je siguran u uspjeh, jer je sve brižljivo isplanirao. Imao je otvoren račun u toj banci, kako bi u nju mogao ulaziti i izlaziti bez teškoća. Kad je vidio da su kola s novcem krenula sa stanice, pošao je prema banci. Na blagajni je predao ček na unovčenje. Baš tada je začuo kako su se kola zaustavila ispred banke.

— Konj mi je privezan u pokrajnoj ulici. Mogu li izaći na stražnja vrata? — obratio se blagajniku.

I prije je običavao izlaziti tim putem.

— Dakako, samo izvolite! — odgovorio je blagajnik.

Pazio je da stražnja vrata otvori upravo u trenutku kad je pratilac kola ušao u banku sa sandukom punim novca. Kad je ugledao maskiranog bandita

pred sobom, čovjek s novcem je zastao i ustuknuo nekoliko koraka. Nije mogao povući revolver, jer je u rukama držao sanduk. Banditi su bili pripralni. Sve je teklo po planu dok se nije umiješao Brandon. Ne samo što je propalo pet tisuća dolara već je Crawley ostao i bez peto- rice svojih ljudi.

Brandon mora umrijeti, zaključio je bijesno vođa bande. Četiri tisuće dolara koje je taj pasji sin dao Lingleovoj udovici Crawley je već otpisao, ali onih deset tisuća koje je Ed opljačkao neće otpisati. Mora se najprije osloboditi Toma Brandona, a onda će se pozabaviti s Edom Brandonom. Trebalo je da to odmah učini.

Natočio je još jedno piće, popio ga, a onda ustao, zategao pojas i odlučio da potraži šerifa Frisbyja, da mu ispriča gdje može naći bandita u crnom i njegovu šarca.

XII

Tom je odlučio da se ne vraća putem kojim je dojahao u grad. Krenuo je drugim pravcem. Rocking M za njega više nije bilo sigurno sklonište. Pretpostavljao je da će Crawley poslati šerifa njegovim tragom. Zabrinula ga je ta pomisao. Ruth će povjerovati da je on bandit i ubojica. Hoće li mu vjerovati kad joj kaže istinu? Bilo kako bilo, htio se pozdraviti s njom.

Četiri sata jahao je pustim, nenaseljenim krajem prošara-

nim niskim brežuljcima i isušanim riječnim koritima. Bio je iznenađen kad je ugledao malu zelenu dolinu okruženu brežuljcima. Na sočnom pašnjaku paslo je oko dvjesta goveda. Na drugom kraju doline ugledao je lijepu, svježe obojenu kućicu. Pokraj nje su bile gospodarske zgrade i koral. Bio je to malen ali lijep ranč.

Već je ogladnio. Možda bi od rančera mogao kupiti malo hrane, pomislio je.

Približavajući se ranču, nije zapazio nikoga u blizini, ali dim iz dimnjaka govorio je da kuća nije pusta. Dojahao je do verande i glasno pozdravio.

Čuo je lupanje drva o drvo. Kad su se vrata otvorila, ugledao je štaku, a čovjek koji se o nju oslanjao bio je njegov brat Ed!

– Ede! – viknuo je Tom.

Skočio je s konja i pohitao stubama na veradnu. Edovo lice, međutim, nije izražavalo dobrodošlicu.

– Što želiš, Tome? – upitao je Ed mrko.

Tom to nije ni zapazio u svojoj radosti.

– Prije svega nešto za jelo.

– Dakako. Udi!

Poveo ga je kroz dnevnu sobu i kuhinju. Jelo je upravo bilo gotovo i Tom nije oklijevao da utaži glad.

– Kako si me pronašao? – upitao je Ed.

– Duga je to priča – odgovori-

rio je Tom. – Jesi li ovdje sam?

– Jesam i nije mi potrebna ničija pomoć. U sedlu mogu otići kamo želim.

Nakon jela sjeli su na verandu i pušili.

– Čini se da si vlasnik lijepog ranča? – reče Tom.

– Da, kupio sam ga od nekog starca koji se preselio svojoj kćeri.

– Kupio? Čime? – u Tomu se probudila zla slutnja.

– Novcem.

– Plijenom iz poštanskih kola, je li?

– Nisi valjda pretpostavljao da ću vratiti taj novac?

Bijes je stao bujati u Tomu. Ed je nastavio:

– Bila mi je to prilika za novi početak, za pravi život. To si uvijek htio od mene, je li? Sve sam izračunao kad sam se priključio Crawleyju. Znao sam za ovu dolinu i za starca koji je ovdje živio. Odlučio sam da Crawleyju uzmem novac. To sam i učinio. Da ga iz poštanskih kola nisam uzeo ja, učinio bi to netko drugi i dobio bi ga Crawley.

Bilo je to čudno tumačenje i obrazlaganje, tipično za Eda. Htio je objasniti bratu da on zapravo nije bandit, već čovjek koji je okrao bandite.

Tom je odmahnuo glavom.

– Ti nisi okrao Crawleyja, jer on nije vlasnik tog novca. Taj novac je, osim toga, umrljan krvlju, Ede.

– To nije moja greška – ljutito je odgovorio Ed. – Pratilac vlaka uperio je u mene sačmaricu. Morao sam pucati u nje-ga.

Svjedoci su izjavili da je taj čovjek htio zatvoriti vrata vago-na. No čak da je i bilo onako kako je rekao Ed, njegova kriv-nja ne bi bila manja.

– Nisi morao – rekao je Tom. – Mogao si se okrenuti i odjahati kad je posegnuo za oružjem.

– I ostaviti zlato?

– Do vraga, ta postojao je i drugi način da se domogneš nečega što želiš. Mogao si Cra-wleyju uzeti novac na drugačiji način. Ja sam iz kolibe u njego-vu skloništu uzeo četiri tisuće dolara, ali ne da ih zadržim, ne-go da ih dam udovici ubijenoga. Ti si ubio čovjeka koji je obav-ljao svoju dužnost. Ostala je za njim udovica i četvoro siročadi. Do vraga, Ede, morao bih te predati šerifu Frisbyju umjesto da te štitim.

Ed je umorno spustio glavu na prsa.

– Nisam ni mislio da je taj čovjek imao ženu i djecu. Ni-sam ga namjeravao ubiti. Vidio sam u njegovim rukama oružje i moj revolver je opalio.

Tomov bijes se malo stišao. Znao je da pod pritiskom okol-nosti čovjek lako može izgubiti moć rasuđivanja.

– Poslušaj moju priču! – re-kao je Edu. Ispričao je bratu što se dogodilo u međuvremenu,

od trenutka kad su se rastali u njegovoj kolibi u kanjonu. Kad je završio, Ed je ne vjerujući gledao u njega. Sad vidiš s ka-kvim si se propalicama upustio u igru, Ede. Namjeravam ih uništiti. Nije važno hoću li us-pjeti da to učinim sam ili pomo-ću zakona. Hoću samo da znaš u kakvu si me stupicu poslao. Sada mene gone kao bandita u crnom.

– Nisam mislio da će doga-đaj tako loše krenuti – promrmljao je Ed.

– Lagao si mi – oštro će Tom. – Prešutio si mi da si ubio čovjeka. Da sam to znao, ne bi mi palo na um da igram tvoju ulogu i stavljam život na koc-ku.

– Želim voditi častan život. Ovaj ranč je početak kakav sam uvijek želio i podloga da nastavim još bolje. Želiš li mi to uništiti i predati me šerifu? – Edov glas je drhtao.

– Reći ću ti kako ćemo dalje – Tomov glas bio je neumoljiv. – Prodat ćeš ovaj ranč što prije i novac ćeš dati meni. Imat ćeš dovoljno vremena da napustiš ovaj kraj. Ne zanima me kamo ćeš. Ja ću se zatim prijaviti Fris-byju, predati mu novac i ispri-čati mu sve što se dogodilo.

Ed je odahnuo.

– Dakako, Tome, tako ćemo učiniti. Samo, moram naći kup-ca. Za dva tjedna noga će mi potpuno ozdraviti. Učinit ću sve što zahtijevaš od mene.

– Potrudi se, Ede. Kao što

sam rekao, to je jedini izlaz za nas obojicu. Ne želim te predati zakonu, ali nadem li se u opasnosti da visim umjesto tebe, ne znam, Ede...

– Prodat ću ranč, Tome. Kako da ti donesem novac?

Bilo je to teško pitanje. Tom je razmišljao.

– Oduzi Ruth Markham na ranč Rocking M. Ispričaj joj cijelu priču, ali nemoj reći da si ustrijelio pratioca vlaka. Ona te poznaje kao Eda Allena i ne zna da si moj brat. Reci joj da može poći sa mnom šerifu Frisbyju, da se uvjeri da je sve kako treba.

– Kako ćeš znati da je novac zaista kod nje?

– Reci joj, kad ga primi, da izvjesi bijeli rubac na prozor.

XIII

Prije odlaska Tom je dobio od Eda hrane za nekoliko dana. Mjesec se već dobrano uzdigao iznad istočnih brežuljaka kad je ujahao u dolinu. Nikoga nije bilo na vidiku kad je stigao u dvorište ranča Rocking M. Otišao je u svoju spavaonicu i pokupio odjeću. Stavio ju je u vreću i privezao za sedlo. Napunio je čuturicu vodom, napojio konja i odveo ga iza glavne zgrade. Tek tada je krenuo prema stražnjim vratima i pokucao. Ruth mu je otvorila i radosno iznenađenje zaiskrilo joj je u očima.

– Tome! Udite! Pa gdje ste se skrivali?

Pošao je za njom u kuhinju.

Zabrinuto ga je gledala.

– Tome, što vam se dogodilo?

– Zabacio me konj.

– Toga sam se i bojala kad su se konji sami vratili. Poslala sam momke da vas traže.

– U subotu i nedjelju morao sam obaviti neke svoje poslove. Došao sam vam reći da moram napustiti posao kod vas. Petak je bio moj posljednji radni dan. Vaši konji su sad sposobni za posao.

– Nadala sam se da ćete ostati. Uskoro će mi biti potreban predradnik. Will Clark odlazi, postat će vlasnik malog ranča. Najviše bih voljela kad biste vi preuzeli tu službu – gledala ga je u oči, a zatim se okrenula spuštenih ramena. – Vjerojatno ste došli po svoju plaću.

U tom času Tom je spoznao sav jad koji mu je priskrbio brat. Ruth se vratila ih druge sobe i položila na stol pedeset dolara. Odmahnuo je glavom.

– Pedeset dolara je previše, Ruth.

– Bili ste ovdje više od mjesec dana, a vaš posao je bio teži od posla ostalih momaka.

Stavio je novac u džep.

– Nećete li se predomisliti, Tome?

– Rado bih to učinio, ali... – zašutio je i osluhnuo.

Izvana se čuo topot kopita.

– Ruth! – začuo se Crawleyjev glas. – Ruth, gdje ste?

Tom je izvukao revolver.

Ruth je uzela svjetiljku i krenula kroz dnevnu sobu prema ulaznim vratima. Glas joj nije bio ljubazan kad se obratila Crawleyju:

– Nisam očekivala da ćete me uznemiravati u ovo doba, Duke.

– Je li Tom Brandon ovdje? – upitao je Crawley.

– Brandon ima spavaonicu u staji – odgovorila je Ruth.

– Nije ondje, a stvari su mu nestale.

– Što hoćete od njega?

– Šerif Frisby ga traži. Vjerojatno ste čuli o napadu na vlak u Junctionu prije mjesec dana. Jedan od razbojnika ustrijelio je pratioca vlaka i pobjegao s deset tisuća dolara. Jahao je šarca. Frisby ga je poslije vidio u Redrocku i prepoznao ga. Bio je to Tom Brandon.

– Ne vjerujem u to – hladno je rekla djevojka.

– Pitajte šerifa Frisbyja. On ga traži – odgovorio je Crawley.

Kuhinjska vrata su zaškripala. Tom se povukao u kut. A onda je, iako je bilo mračno, ugledao glavu i ramena šerifa Frisbyja, koji se šuljao uz kuću. Nije vidio Toma, pa je otišao dalje.

Tom je čuo kako je Ruth rekla Crawleyju:

– Hvala što ste me opomenuli. A sada me, molim vas, ostavite, želim se povući na počinak.

Crawley je izašao. Ruth je ušla u kuhinju a svjetiljku je osta-

vila u sobi. Ugledala je Toma u kutu. Osjetio je da je uzbudena.

– Sad možete pozvati Frisbyja – rekao je.

– Tome, pogledajte me! Mrak je, doduše, i ne mogu vam vidjeti oči, ali osjetit ću govorite li istinu. Jeste li ubili onog čovjeka?

– Čuli ste da su me prepoznali.

– Želim vaš odgovor! Jeste li ga ubili?

– Nisam, Ruth. Kunem se onim što mi je najmilije da nisam!

Približila se prozoru i provirila u tamu.

– Gdje je vaš konj? – upitala je, ne pogledavši ga.

Vani su se čuli mnogi glasovi.

– U grmlju iza kuhinje.

– Crawley i Frisby ušli su u brvnaru u kojoj momci spavaju. Idite sada – rekla mu je.

– Vjerujete li mi? – upitao ju je Tom.

– Nije riječ o tome. Idite dok nije prekasno!

Pošao je korak prema njoj, ali je zastao, okrenuo se i bez riječi izašao u noć.

XIV

Odmakla se od prozora. Odjednom je u duši osjetila veliku prazninu. Očajnički se nadala da je sve to što se dogodilo tragična zablude.

Čula je korake na verandi, uzela svjetiljku i pošla u pred-

nju sobu. Netko je pokucao na vrata. Pošla je da ih otvori.

– Dobar večer, gospođice Ruth! – pozdravio je Frisby. – Smijemo li ući?

Kimnula je i pustila ih u kuću.

– Čovjek po imenu Tom Brandon radi za vas, je li tako?

– Više ne radi. Prestao je u petak.

– Znači, njega sam vidio ovdje prije nekoliko tjedana. Kako je bio odjeven kad je došao da traži posao?

– Bio je u plavim hlačama i plavom kaputu.

– Kakav je njegov konj?

– Jahao je šarca. Sad je šarac u mom koralu, jer mi se sviđio.

Frisby i Crawley su se zadovoljno pogledali.

– Šerife, Duke mi je rekao da je Tom ubio pratioca vlaka. Ne mogu to vjerovati – reče Ruth.

– U to nema sumnje – odgovorio je Frisby. – Šef stanice bio je očevidac.

– Zar je vidio njegovo lice?

– Ne, imao je rubac na licu. Ali ja sam ga vidio dan poslije toga, kad nije bio maskiran. Pobjegao mi je, ali sam ga ponovo vidio u Junctionu i Redrocku. Duke također. Duke mi je rekao da se on zove Tom Brandon, da je nakon prepada počeo raditi kod vas i da je svog šarca zamijenio za vašeg ridana. Po tome sam znao da je to čovjek kojeg tražim.

– Nisu li to preuranjeni za-

ključci? – upita Ruth. – Nije to edini šarac u okolici. Ed Allen, koji radi za Dukea, također ima šarca.

– Dakako, ima više šaraca – reče šerif. – Ali zašto Tom Brandon bježi ako je nedužan? Zašto je ustrijelio mog konja kad sam ga slijedio. Zašto je odbacio svoje crno odijelo i šarca.

– A zašto nije ustrijelio vas nego vašeg konja ako je kriv? – odgovorila je djevojka protupitanjem.

– I ja time razbijam sebi glavu. Ali on je taj čovjek. Ja ne zabravljam lica koja vidim.

– Možda ste vidjeli nekoga tko je sličan Tomu Brandonu. Tom nije bio obučen u crno kad je dojahao na ranč Rocking M.

– Zar njegova košulja i šešir nisu bili crni?

– Jesu, ali odijelo nije.

– Znači, oslobodio se crnih hlača i kaputa. Pretpostavljao sam da je baš na vašem ranču pronašao hlače i kaput koje je poslije nosio, pa sam ispitao vaše momke. Nikome ništa nije nedostajalo, ali iz ormara je nestala odjeća. Potrudio sam se i u stogu sijena pronašao crne hlače i kaput. Dakle nema sumnje da je Tom Brandon čovjek kojeg tražim.

Bili su to uvjerljivi dokazi. Ruth je s gorčinom morala priznati da šerif ima pravo. Tom je, znači, lagao. On je ubojica, a ona mu je omogućila da pobjegne.

- Jeste li ga vidjeli od petka?
- upitao ju je šerif.
- Vidjela sam ga noćas. Došao je po svoj novac i ja sam mu ga dala.
- Kamo je krenuo?
- Ne znam.
- Šerif je pošao prema vratima.
- Moramo odmah za njim, Duke!
- Crawley je prišao Ruth.
- Lagali ste mi kad ste rekli da Tom Brandon nije bio ovdje.
- Rekla sam vam da on ima spavaonicu u staji.
- A zašto niste rekli da je upravo otišao kad ste čuli zašto ga šerif traži?
- Vjerovala sam da je posrijedi zabuna. Uostalom, vi nimate pravo da me saslušavate.

XV

Tom je jahao prema istoku. Poslije podne je stigao na drugi kraj doline i tu se ulogorio. Pronašao je mjesto s kojeg je mogao promatrati okolicu. U toku prijedpodneva zapazio je da šerifovi ljudi pretražuju sjeverne i južne obronke oko doline. Do sumraka će stići i do istočnih brežuljaka, zaključio je. Odlučio je da napravi veliki luk prema zapadu, vjerujući da potjera neće pretraživati isto područje dva puta.

Bio je mrak kad je prešao na zapadnu stranu. Među stijena-
ma je pronasao izvor i pokraj njega se ulogorio. Popeo se zatim na stijenu da u noći obasja-

noj mjesečinom razgleda dolinu. Vidio je u daljini skupinu jahača kako jašu na istok. Pretpostavljao je da su to ljudi s ranča Rocking M, koji su također u potrazi za njim.

Prije nego što je krenuo dalje, promotrio je i drugu stranu doline. Ono što je vidio iznenadilo ga je. Jedan čovjek se šuljao između dva brežuljka prema dolini istim putem kojim je došao i on. Koraćao je pognut, vjerojatno je čitao tragove na tlu. Bio je gologlav, duge, neuredne kose. Tom je prepoznao Henryja. Vjerojatno je želio osvetiti brata.

Tomova puška bila je u navlaci na sedlu, a za domet kolta Henry je bio odviše daleko. Tom je pričekao dok Henry nije iščezao iza brežuljka, a onda se brzo spustio prema svom logoru. Morao je stići do svog konja prije nego što ga Henry otkrije. Osedlao je konja i uzjahao. Prije nego što će krenuti, ogledao se još jednom. Henry je upravo stigao na puškomet daljine. Kad je ugledao Toma počeo se glasno smijati. Zatim je namjestio pušku na rame, ali Tom je skočio na stijenu. Henry je promašio i počeo psovati. Budući da je to područje za Toma postalo opasno, zaključio je da bi bilo najbolje da krene prema istoku. Zastao je prije nego što će izaći iz šumarka u kojem se skrivao. Na uzvisini pred sobom ugledao je dvojicu jahača. Vjerojatno su čuli pucnjeve, ali nisu

znali kojim pravcem treba da krenu.

Tom se povukao dublje u šumarak i promijenio pravac. Krenuo je na zapad, da izbjegne ponovni susret s Henryjem. Izvukao je pušku iz navlake i položio je pred sebe.

Iz šume je izbio na čistinu. Začuo je povik iza sebe a zatim pucanj. Metak je prošao blizu njega. Okrenuvši se, vidio je Henryja kako za njim trči bosonog. Tom je potjerao konja. Bojao se da će mu ubrzo cijela grupa jahača biti za leđima. Iznenada, pedesetak metara ispred njega, ispriječio se jahač. Prepoznao je u njemu jednog od Crawleyjevih bandita.

Čovjek je podigao pušku i odjeknuo je hitac. Tom je osjetio udarac u lijevo rame, ali je i on zapucao. Imao je sreće: bandit je pao sa sedla. Tom je projurio kraj njega.

Ranjeno rame počelo ga je boljeti. Preko uzvisine ušao je u malu dolinu obraslu travom, koju je presjecao potočić. S druge strane potočića zapazio je tunel u brdu.

Konj je zakoračio u vodu i Tom ga je usmjerio prema ulazu u tunel. Vidio je da je kratak, ali iz njega će barem moći nadzirati drugu obalu potoka i ulaz u dolinu. Imat će s tri strane prirodnu zaštitu.

Na kraju tunela otkrio je hodnik koji je vodio ulijevo. Bio je dovoljno širok da njemu i konju pruži sigurnu zaštitu.

Uskoro, pošto je previo ranu, začuo je kako dolaze jahači. Jahači su potokom. Zatim je začuo glas šerifa Frisbyja.

— Pogledaj unutra, Joe, štitiću te!

Sedlo je zašripalo. Tom je čuo kako se koraci približavaju ulazu u tunel.

— Ništa, Dane. To je tunel dug jedva pet metara.

— Dobro, idemo dalje — viknuo je Frisby. — Taj Brandon je, čini se, postao nevidljiv. Još nikada nisam gonio nekoga kao što je on.

XVI

Tom je noću napasao konja, a dane je provodio u skloništu. Znao je da još tragaju za njim. Ta spoznaja, a i rana, zadržale su ga na tome mjestu puna dva tjedna. Napokon ga je nada da je Ed prodao ranč navela da izađe iz svog sigurnog skloništa.

U toku noći dojahao je blizu Ruthina ranča i našao pogodno mjesto da se sakrije. Čekao je da svane. U zoru je doživio razočaranje. Na Ruthinu prozoru nije bilo bijelog rupca.

No svaka kuća ima četiri strane, pomisli Tom, pa mora pogledati i ostale tri. Dugo mu je trebalo da stigne do mjesta s kojeg je mogao promotriti istočnu stranu kuće. Kad mu je to uspjelo, njegovo razočaranje je bilo potpuno.

Znači, Ed ga je ponovo ostavio na cjedilu! Nije prodao ranč.

Ipak, Toma nije napustila nada. Možda su Crawley ili šerif postali sumnjičavi, pa se Ruth nije usudila izvjesiti bijeli rubac bojeći se da Tom ne upadne u njihovu zamku. Bilo kako bilo, mora saznati o čemu je riječ.

Prišao je ranču Rocking M. po mjesecini. Svjetla su gorjela u kuhinji i u kaubojskoj spavaonici. Tom je sakrio konja u grmlje iza kuće, pa se polako stao prikradati kuhinjskom prozoru. Ruth je prala posuđe. Došao je do vrata i tiho pokušao.

Otvorila je, a onda ustuknula, kao da vidi duha.

– Ruth, morao sam doći. Je li Ed Allen bio ovdje?

– Ne, nije bio. Što ovo znači?

– Sigurno nije? Nije li vam što donio?

– Već tjednima nisam vidjela Allena – ramena su joj se nemoćno povila, sjela je i rukama pokrila lice. Kad je odmaknula ruke, lice joj je bilo nekako kruto. – U kakvoj je vezi Ed Allen s onim što ste vi učinili? – upitala je.

Polako je digao glavu.

– Što sam ja učinio? O čemu to govorite?

– Lagali ste mi kad ste rekli da niste ubili pratioca vlaka. Ukrali ste odjeću iz kaubojske spavaonice. Dan Frisby je pro našao vaše crno odijelo u stogu sijena.

Tom se ustobočio.

– Nisam lagao. Čovjek koji je to učinio moj je brat.

Usne su joj se iskrivile u preziran osmijeh.

– Znači, imate blizanca? Brata koji izgleda kao vi, koji je odjeven kao vi i koji jaše istog konja! Brandone, to je čak i za mene previše.

Nemoćno je odmahnuo rukom.

– Nije tako. Mi nismo blizanci, nismo čak ni slični. Ja ne nosim crna odijela, ne svidaju mi se, a ne jašem ni šarce. Moj brat je sudjelovao u napadu na vlak. Ustrijelio je pratioca vlaka. U bijegu je slomio nogu. Potražio je pomoć u mojoj kolibi i molio me da ga sakrijem. Slagao mi je da prepad nije uspio i da nitko nije ubijen. Stoga sam se usudio obući njegovu odjeću i na njegovu konju odmamiti potjeru daleko od svoje kolibe. Sljedećeg dana naletio sam na šerifa Frisbyja i njegova pomoćnika. Bio sam u crnom odijelu i jahao sam šarca. Mislili su da su vidjeli moje lice. Nisam im mogao reći što se doista dogodilo a da ne izdam brata. Ustrijelio sam njihove konje i pobjegao. Tek mnogo kasnije sam čuo da je moj brat ubio pratioca vlaka i pobjegao s plijenom. Ostalo znate.

– Oh, Tome! – Ruth nije mogla sakriti olakšanje i radost. – To objašnjava sve! Šerif i Duke bili su sigurni da ste vi čovjek kojeg traže. Ali u kakvoj je vezi s tim Ed Allen?

– Uskoro zatim – nastavio je Tom – posjetio sam svog brata. Predbacio sam mu da me obmanuo. Rekao sam mu da postoji samo jedan način da se izbavim iz svega ovoga, a to je da šerifu Frisbyju kažem istinu i predam mu opljačkani novac. Dogovorili smo se da će novac dati Edu Allenu da ga odnese vama, a on će otići iz ovog kraja. Vi biste tada na prozor izvjesili bijeli rubac kao znak da mogu doći po taj novac. Frisby bi možda povjerovao u moju priču kad bih mu predao novac.

– Zašto ga Allen već nije donio? Ta već su prošli tjedni. Možda ga je zadržao?

Tom se kiselo nasmiješio.

– Toga se i ja bojim.

– Onda ga morate pronaći!

– Da. Inače mi nema spasa.

– Možda nije tako – reče djevojka. – Ja vam vjerujem, a vjerovat će vam možda i ostali... – riječ joj je zastala u grlu. Prestrašeno je pogledala prema prozoru. Odmaknula je zavjesu i pogledala van. – Neki čovjek se šulja ovuda – rekla je preplašeno. Gologlav je, ima dugu kosu i bradu. Tome, morate otići! Gdje vam je konj?

– Iza kuće u grmlju.

Tom je bio siguran da je Ruth upravo opisala bandita Henryja. Opet ga je dakle pronašao. Ruth je gurala Toma prema vratima.

– Ne ovuda – šapnuo je. – Izaći ću kroz prozor na sjevernoj strani.

Prišao je stolu i ugasio svjetiljku. Ruth ga je uhvatila za ruku i povelala kroz kuhinju i dnevnu sobu, pa hodnikom u svoju spavaću sobu. Otvorila je prozor i pogledala van.

– Nema nikoga – rekla je – ali čujem glasove iz kaubojske spavaonice.

Kad je Tom iskočio kroz prozor, nagnula se van i vidjela ga kako trči prema grmlju. Iz brvnare u kojoj su spavali momci čuli su se sve glasniji povici. A zatim je noćnu tišinu razbio prasak puške. Ruth je mislila da će joj srce iskočiti iz prsa, toliko je udaralo. Vidjela je kako je Tom nestao među drvećem.

Kauboji su potrčali prema svojim konjima. Neki tamni lik gologlav, duge kose, odvojio se od ostalih i potrčao prema drveću. Zatim se iza kuće začuo topot prije nego što su ljudi s ranča uzjahali. Lov na čovjeka je počeo.

XVII

Tom je jahao prema putu koji je vodio iz doline. Njegov cilj je bio tunel, u kojem se dva tjedna skrivao. Ovu potjeru mogao je zahvaliti samo Henryju. On jedini nije odustao od traganja za njim. Bio je priglup, ali priroda ga je obdarila nagonima poput divljih životinja.

Progonitelje je bilo lako prepoznati u jasnoj noći. I oni su Toma vidjeli. Sad su još bili daleko, no kako su jahali odmor-

ne konje, mogli bi ga stići na brdovitom tlu.

Uspinjanje je počelo. Tomov konj je usporio. Tom ga je podbo, ali konj se ubrzo opet umorio. Progonitelji su shvatili da im se sad pruža prilika. Meci su zazujali pokraj Tomovih ušiju. Njegov konj se iznenada trgnuo, a onda zastao. Tom ga je podbo i životinja je jedva krenula. Nakon nekoliko koraka konj je ponovo usporio. Tom je znao da je životinja pogođena, pa je sjahao. Konj se nakon nekoliko trenutaka prevalio na tlo. Pao je na onu stranu na kojoj je u navlaci na sedlu visila puška, pa Tom nije mogao do nje. A banditima se nije mogao suprotstaviti samo koltom. Uzeo je laso s jabuke sedla i potrčao. Crnogorična šuma je bila vrlo blizu. Trčao je u cik-cak-liniji, praćen puščanom vatom. Na drugoj strani šume nestao je među stijenama. Neki od kauboja pretraživali su šumu, a neki su pretraživali stijene.

Tom je stigao do mjesta s kojeg je već dva puta ulazio u banditsko sklonište. Za izbočinu stijene ponovo je pričvrstio laso i prebacio se preko stijene.

XVIII

Našao se u banditskom gni jezdu, bez vode i hrane, a i bez mogućnosti da pobjegne. Najprije je morao naći skrovište, i to u blizini stijene na kojoj je ostavio laso. No u blizini nije

pronašao nikakvo skrovito mjesto. A onda je otkrio malu usjeklinu u stijeni. Počeo je rukama kopati tlo pod njom i izbacivati šljunak koji se tu nalazio u podnožju svih stijena. Napokon je iskopao rupu koja se iz daljine nije mogla vidjeti, a on se u njoj mogao šćućuriti. Trebalo je i da nabavi hrane. Za to je postojao samo jedan način: da je ukrade iz jedne od banditskih koliba.

U salunu je bilo bučno. U Crawleyjevoj kolibi vladao je mrak. Odlučio je da se odšulja do nje. Bila je zaključana. Baš kad je htio na silu otvoriti jedan prozor, začuo je topot kopita. Jahač se zaustavio pred salunom, sjahao i ušao. Tom je bio uvjeren da je to Crawley i da se događa nešto važno. Došuljao se do prozora saluna da čuje što će Crawley reći.

— Ustrijelili smo mu konja, ali njega nismo mogli pronaći — rekao je Crawley. — Do vra- ga, neprestano nam izmiče ispred nosa, čak i kad ide pješice. Momci, krenite odmah u potjeru! Pretražite cijeli predio između puta, šume i našeg skloništa!

— Hej, Duke! — povikao je jedan od bandita.

— Što je?

— Nešto mi je palo na um. Brandon je već dolazio ovamo a da nismo otkrili kako mu je to uspjelo. Tako je i odlazio. Možda ga momci s ranča Rocking M nisu pronašli zato što se ponovo ušuljao ovamo.

— Da, ima u tome nešto — re-

kao je Duke zamišljeno. – Cijelo vrijeme nas vuče za nos. Dobro, nećemo odjahati iz skloništa, nego ćemo ovdje postaviti straže i cijelu noć patrolirati na konjima. Ujutro ćemo sve temeljito pretražiti.

Tom je pohitao u svoje skrovište. Vidio je kako banditi izlaze iz naselja i odlaze u različitim smjerovima. Okružili su ga sa svih strana.

Kad svane, razmišljao je Tom, banditi će početi pretraživati cijelo to područje. Spoznao je da njegov zaklon nije dobar za duži boravak. Morao ga je bolje zakamuflirati. Prihvatio se posla, no ubrzo je začuo topot kopita u blizini. Uspio je produbiti rupu i u nju se sakrio. Veliko kamenje navukao je na otvor rupe, ali je ostavio slobodan prostor kroz koji je mogao provući glavu.

Svitalo je. Jedan od bandita pozivao je ostale na doručak. Tom je već satima ležao u skrovištu. Izvana su do njega dopirali glasovi njegovih progonitelja.

Glad ga je mučila već duže vrijeme, a sad je postala neizdrživa. Odlučio je da pošto-poto izađe iz banditskog skloništa. Bandite već duže vrijeme nije čuo, ali smatrao je da su mu čula otupjela u toj tijesnoj rupi u kojoj su mu se udovi ukočili.

Kad je izašao, danje svjetlo ga je zaslijepjelo. Svi mišići su ga boljeli. Počeo je razgibavati obamrle udove.

Pogledao je uokolo. Nekoliko konja paslo je na livadi i nije dan nije bio osedlan. Valjda uvjereni da se Tom Brandon ne krije u njihovu skloništu, banditi su odjahali da ga traže u nizini.

Snaga mu se polako vraćala u tijelo, ali glad i žeđ mučile su ga i dalje. Krenuo je prema naselju s revolverom u ruci. Prišuljao se najbližoj kolibi. Ugledao je pred njom posudu punu vode. Potrčao je i sagnuo glavu da se napije. Kad je podigao glavu, opazio je da ga s prozora kolibe razrogačenih očiju promatra neka žena. Trgnula se kad je krenuo prema vratima. Pokušao ih je otvoriti, no bila su zaključana. Sva vrata na koja je pokušao ući, bila su zaključana, čak i vrata saluna. Nitko se nije javljao kad je kucao.

Krenuo je prema Crawleyjevoj kolibi. Na njegovo iznenađenje vrata su se otvorila kad je pritisnuo kvaku. Ušao je.

– Ruke uvis! – začuo je Mariejin glas.

Uperila je u njega pušku. Držala ju je kao da je zna upotrijebiti, a to i ne bi bilo čudno.

Tom nije podigao ruke. Isuviše se zlopatio u posljednje vrijeme a da bi se sada predao ženi. Stavio je revolver u korice i krenuo prema njoj.

– Pucaj, prokleta bila – viknuo je – ali ne možeš me zadržati!

Ukočeno je gledala u njega. Kad je prstima dotakao otvor

pušćane cijevi, naredio joj je:

– Ostavi pušku i pripremi mi nešto za jelo!

Odložila je pušku oklijevajući, a onda krenula u kuhinju. Pošao je za njom. Upalila je svjetiljku a on se povukao u kut, tako da ga ne mogu vidjeti izvana.

Stavila je hranu pred njega. Jeo je brzo, što od gladi, što od žurbe.

– Ti si smiješan stvor – prekinula je tišinu Marie. – Mogla sam te ustrijeliti, ali ti si ipak išao naprijed. Nemaš nimalo mozga u toj svojoj glavi.

– Glupost! Bila si oduzeta od straha. Prst nisi mogla pokrenuti i da si htjela. Znala si da me ne bi pogodila i da bi istog časa dobila metak u glavu iz mog kolta.

– Kažeš da sam se bojala? Samo sam te zbog Dukea pošteđjela. Ne smijem ga lišiti zadovoljstva da te sam sredi.

Kad se najeo i ustao od stola, Tom se osjećao mnogo bolje.

– Znam da mi ne želiš dobro – rekao je.

– Glupost! – odgovorila je.

– Svakom osuđeniku daju obrok prije nego što ga objese.

Stresao se, a onda krenuo van. U maloj suši iza kolibe našao je laso i neki alat, ali sedla nije bilo. Pošao je prema pašnjaku na kojem su pasli konji. Još se nije potpuno smračilo. Prišuljao se jednom konju i nabacio mu laso na glavu. Konj se nije otimao. Uzjahao ga je bez

sedla i krenuo prema izlazu iz banditskog skloništa.

Na straži je bio Henry. Tom ga je spazio kad se pojavio iza stijene.

– Tko si ti? – upitao je Henry, jer ga u sumraku nije prepoznao.

Tom nije odgovorio, već je potjerao konja ravno na bandita. Ovaj je podigao pušku, ali nije stigao zapucati jer je pred konjem morao odskočiti u stranu. Tom se bacio na njega. Henry je ispuštao pušku pa se rukama i nogama uhvatio za Toma poput pijavice. Nije bio ni slab ni kukavica. Rvali su se na tlu, a onda ga je Tom snažno udario koljenom u trbuh i Henry je zaur-lao. Napokon se Tom oslobodio Henryjeva zagrljaja i skočio na noge. Henryju se nadohvat ruke našao kamen. Zgrabio ga je i zavitlao prema Tomu. U posljednji čas Tom se sagnuo, a zatim s tla podigao kolt koji mu je ispao iz ruke prilikom borbe. Znao je da mora što prije otići odavde. Pogledao je prema Henryju baš u trenutku kad mu je ponovo htio baciti kamen u glavu. ~~Nije mu preostalo drugo~~ nego da zapuca. Bandit je pao licem na tlo i ostao ležati.

Tom je potrčao prema konju. Ako su ostali banditi negdje bližu, morali su čuti njegov pucanj. Podbo je konja i pojurio prema izlazu iz banditskog skloništa.

Već je izišao iz usjekline u stijeni kad ih je ugledao. Prilazili

su mu sa svih strana. Shvatio je da su mu postavili zamku. Napustili su svoju jazbinu samo da bi ga zavarali i namamili da izađe.

Zapucao je na najbližeg bandita i on je pao pogođen. Tada je začuo drugi pucanj. Tomov konj je pokleknuo i pao glavom prema tlu. Padajući s konja, Tom je laktom udario u kamen i revolver mu je ispao iz ruke.

Banditi su se bacili na njega.

Ležao je lica okrenuta prema tlu i ruku svezanih na leđima. Na vratu mu je bila omča. Objesit će ga, znači.

— Brandone, sad možeš ustati — rekao je Crawley.

Tom se jedva osovio na noge. Gledali su ga s neskrivenom mržnjom.

— Idemo u šumu! — naredio je Crawley. — Na prvoj čvršćoj grani ćeš visiti, Brandone!

Poveli su ga i okružili sa svih strana.

Bandit koji je trebalo da obavi pripreme za vješanje nije mogao zakvačiti užu za granu, jer je bilo isuviše mračno. Stoga je jedan od njih zapalio suhu granu da posluži kao svjetiljka.

— Skini sedlo sa svog konja i dovedi ga ovamo! — zapovjedio je Crawley jednom banditu. Kad je bandit to učinio, Crawley mu reče: — Posljedni Brandona na konja!

Tom se pokušao braniti nogama, ali uzalud. Posjeli su ga na neosedlana konja, Crawley mu je zategao omču oko vrata a

drugi kraj užeta prebacio preko grane. Ogledavao se za batinom kojom će ošiniti konja na kojem je sjedio Tom, kad se odjednom začuo topot kopita.

— Oho, još netko želi sudjelovati u veselju! — reče jedan od bandita.

— Neka samo izvoli! — smijao se Crawley. — Brojit ću do tri. Držite ga čvrsto, a na tri ga pustite!

Opalo lišće prigušivalo je topot konja koji se približavao. Crawley je počeo brojiti:

— Jedan! — viknuo je, podigavši batinu. Lica bandita bila su napregnuta a oči su im čudno sjale na slabom svjetlu baklje. — Dva!

— Ne! — začuo se prodoran glas. — Prestanite!

XIX

Ruth Markham progurala se kroz redove bandita.

— Što to znači, Duke? — upitala je gnjevno.

— Vješamo ubojicu — odgovorio je Crawley hladno.

— Nikoga vi nećete objesiti!

— Ljutito je odvrtila. — Kako se usuđujete uzeti zakon u svoje ruke?

— Uštedjet ćemo šerifu troškove. Tom Brandon je ubojica i vi to znate.

— Ništa ja ne znam. O tome može odlučivati samo sud, a ovi ljudi nisu nikakva porota. Odvest ćete Toma Brandona u Juniper i predati ga šerifu. Neću dopustiti da ga objesite!

– To ćemo još vidjeti. Još jednom, momci! – ponovo je Crawley podigao batinu, ali je Ruth skočila pred njega i zadržala mu ruku.

– Duke, ja to neću dopustiti! Slobodnom rukom ju je odgurnuo u stranu.

– Ne miješajte se u to, Ruth! Iznova, momci! Jedan!

Sagnula se i provukla Crawleyju ispod ruke. Poput prestrašene srne otrčala je do drveta. Stigla je do njega kad je Crawley rekao »dva«. Olabavila je omču kad je Crawley viknuo »tri«!

Konj je preplašeno odskočio, a banditi koji su držali Toma pustili su ga djelić sekunde prekasno, pa su ga srušili s konja i pao je na leđa.

Tom je čuo Crawleyja kako ružno psuje. Ruth je čučnula pokraj njega i skinula mu omču s vrata. Ustala je. U slabom odsjaju baklje vidio je da u ruci drži kolt.

– Ne približavajte se, Duke! Odvest ćete ovog čovjeka u grad i predati ga šerifu Frisbyju! Ne šalim se! Dovedite njegova konja!

Crawley ju je bijesno gledao, ali ona nije odstupila ni koraka.

– Posjest ćete ga na konja i odvesti u grad ili ćete biti odgovorni za njega pred zakonom!

– Prokletstvo! Dobro, odvest ćemo ga u grad i ostaviti da trune u zatvoru do dana smaknuća. Morat će ići pješice, jer smo ustrijelili njegova konja.

– Onda će jahati na mom konju, a ja ću sjesti iza njega. Ako ga pokušate ubiti s leđa, najprije ćete pogoditi mene! – rekla je zajedljivo. – Neka netko dovede moga konja!

Nitko se nije ni pomaknuo.

– Dobro, dovedite ga – rekao je Crawley.

Doveli su šarca i Ruth je pomogla Tomu da uzjaše, a onda je i ona uzjahala. Dodali su joj uzde, pa su krenuli.

– Pronašla sam Eda Allena – šaputala je Ruth Tomu. – U zemljišnom uredu sam pitala je li tko u posljednje vrijeme prodao ili kupio ranč. Činovnik se sjetio samo jednog mladića. Pomislila sam da je to Ed, iako se zapisao u knjige kao George Fenton. Kupio je mali ranč u divljini. Otišla sam onamo, ali ga nisam našla. Čekala sam sve do mraka i nisam ga dočekala. Zatim sa krenula kući. Iz daljine sam začula pucnjeve iz šume. Odmah sam pomislila na vas Tome. Bojim se da je Ed Allen novcem koji mu je dao vaš brat kupio taj ranč.

Pametna djevojka, pomislio je Tom. Pronašla je Edov ranč. Ako on nije na ranču, možda još traži kupca. Možda je on, Tom, nepravedan prema bratu!

– Ne smijete izgubiti nadu, Tome – šaptala je djevojka. – Ja ću sve objasniti šerifu. Istina će doći na vidjelo.

– Dajte Edu vremena – šaptom je odgovorio Tom. – Otiđi-

te Frisbyju tek kad vam ja to kažem.

Crawley se okrenuo u sedlu.

— O čemu razgovarate vas dvoje? Ako planirate bijeg, uzaludan vam je trud!

XX

Šerif Frisby upravo je boravio kod svog pomoćnika u Juniperu kad je Crawley doveo Toma Brandona. Kad su Tom i šerif ostali sami, šerif je upitao:

— Imate li mi što reći, sine?

Tom je razmišljao o Edu. Znao je da mu je potrebno još malo vremena. Odmahnuo je glavom.

— Jeste li sigurni da mi nemate što reći? Svatko na vašem mjestu pokušao bi me uvjeriti u svoju nedužnost, a osobito bi nastojao da nijedan od onih bandita koji su sudjelovali u napadu na vlak ne prođe bez kazne.

Tom je iznenađeno pogledao šerifa. Zar mu on želi pomoći? Dobro, pomislio je, to će moći kad se Ed skloni na sigurno.

— Siguran sam da nemam što reći — odgovorio je.

— Malo sam iznenađen — odvratio je šerif. — Ipak mi štošta nije jasno. Na primjer, što se dogodilo kad sam vas slijedio i pao preskačući ono isušeno riječno korito? Sjećate li se toga.

— Dakako.

— Pomogli ste mi i odnijeli me na najbliži ranč. Zašto me niste pustili da umrem?

Tom nije odgovorio.

— Zašto me u Junctionu, kad sam vas prepoznao, niste ustrijelili? Momku koji hladnokrvno ubija pratioca vlaka to ne bi bilo teško.

Tom je i dalje šutio.

— A kad smo se moj pomoćnik i ja sreli s vama, ustrijelili ste samo naše konje. Zašto niste i nas?

Tom ga je pogledao.

— Zato što je već dovoljno zlo bilo i to što sam morao ubiti konje. Vi ste obavljali svoju dužnost.

— Onaj pratilac vlaka također je obavljao svoju dužnost.

— Kao i ja — rekao je Tom tvrdo.

— Tako? Onda pričajte!

Tom je odmahnuo glavom.

— Još nije vrijeme za to.

— Zar je vaša dužnost bila da spriječite pljačku banke u Redrocku?

Tom se nasmijao.

— Bila je to više moja osvet.

Šerif je stao odmahivati glavom.

— Vi ste čudan ubojica, najčudniji s kojim sam ikad imao posla. Do vraga, mladiću, dajem vam priliku da se spasite! I meni se može dogoditi greška. Omogućite mi da je kod vas izbjegnem!

— Kasnije — bilo je sve što je Tom rekao.

— Ako tada ne bude prekasn — Frisby je već bio ljutit.

XXI

Šerif je sproveo Toma Brandona u Redrock, gdje je bilo sjedište suda. Trebalo je da se rasprava održi sljedećeg ponedjeljka. Ruth je posjetila Toma u petak. Bio je utučen, jer Ed još nije donio Ruth novac i nije bilo nade da će suđenje završiti povoljno.

Unatoč svemu prva rasprava nije prošla loše. Šerif Frisby je rekao da je bandit odjeven u crno, koji je ubio pratioca vlaka, pobjegao njemu i njegovu pomoćniku, a sljedećeg su dana sreli Toma Brandona odjevena u crno.

— Znači, mogli biste optuženog identificirati kao ubojicu pratioca vlaka — rekao je javni tužilac.

— Ne — odgovorio je Frisby.

— Moj pomoćnik i ja nismo vidjeli lice ubojice na mjestu zločina. Prema tome, ne možemo tvrditi da je Tom Brandon taj bandit.

Tomov branitelj najprije je iznio činjenicu da na Zapadu ima mnogo konja šaraca i jahača odjevenih u crno. Uz to je naveo da je Tom Brandon štedio ljudske živote i da je čak spasio šerifa i pomogao mu spriječiti pljačku banke u Redrocku. Borio se dakle na strani zakona, završio je obranu branitelj.

Tada je državni tužilac pozvao za svjedoka Dukea Crawleyja. On je izjavio da je Tom Brandon dojahao na šarcu na ranč Rocking M.

Tomov advokat nije imao svjedoka koji bi svjedočili u korist njegova branjenika. Stoga je pozvao Toma da sam da iskaz. Tom je u svoju obranu iznio samo neke činjenice, ne govoreći o svom bratu. O deset tisuća dolara također ništa nije rekao i zbog toga je njegov iskaz neuvjerljivo djelovao na porotu.

XXII

Ed Brandon ponovo je prevario svog brata. On nije ni namjeravao prodati svoj lijepi ranč. Umirivao je savjest mislju da je Tom pobjegao nekamo daleko. Pomišljao je da će ga možda potražiti Ruth Markham i da izbjegne susret s njom, provodio je mnogo vremena izvan kuće.

Ruth ga je zaista tražila nekoliko puta, ali ga nije našla. Odlučila je da se ulogori u blizini njegova ranča. U ponedjeljak ujutro opazila je kako se diže dim iz dimnjaka Edove kuće.

Ušuljala se u kuću. Ed ju je čuo i pojavio se s revolverom u ruci.

— Ede! — uzviknula je Ruth s olakšanjem.

Gledali su se nekoliko trenuta.

— Što želite? — upitao je Ed neprijazno.

— Tražim vas već nekoliko dana. Tom Brandon mi je rekao da ćete mi donijeti nešto što će vam predati njegov brat. Zašto niste došli?

– Brat Toma Brandona napustio je ovaj kraj. Ništa mi nije donio.

– Morate ga pronaći! – uzviknula je djevojka. – Danas Tomu sude zbog ubojstva pratioca vlaka!

Ed se trgnuo.

– Uхватili su ga? Zašto nije pobjegao dok je mogao?

– Kako je mogao, kad je čekao vašu pošiljku? Zna li možda kamo je mogao otići njegov brat? – upitala je.

Ed je odmahnuo glavom.

Uхватиła ga je objema rukama.

– Vi morate sa mnom u Redrock da svjedočite u Tomovu korist! Vi znate da je pratioca vlaka ubio njegov brat, a ne on! Morate to reći pod prisegom!

– Ne znam ništa o tome – odgovorio je Ed grubo. – Znam samo da me Tom molio da vam odnesen nešto što će mi predati njegov brat. Ali on niti je došao niti mi je što predao. Nisam znao da je ustrijelio pratioca vlaka.

– Vi to ne znate... oh, a ja sam mislila... – sagnula je glavu i pokrila lice rukama.

Tresla se od grčevitog plača. Nekoliko trenutaka Ed ju je iznenadeno gledao, a onda joj prišao i maknuo joj ruke s lica.

– Vi volite Toma?

– Da – kimnula je.

Počeo je šetati gore-dolje. Napokon se zaustavio pred njom. Lice mu je bilo ozbiljno.

– Tom je nedužan – rekao je. – Moramo ga spasiti, a za to postoji samo jedan način.

Pogledala ga je puna nade.

– Moramo ga osloboditi! Ne možemo dopustiti da visi za ono što nije učinio.

– Poslije suđenja ponovo će ga zatvoriti – rekla je Ruth zabrinuto. – Neprekidno ga čuvaju. Bojim se da ga nećete moći osloboditi.

– Vi jašete šarca? – upitao je Ed.

– Da, privezala sam ga malo, dalje odavde.

– Brzo ga dovedite!

Potrčala je.

– Moramo zamijeniti konje – rekao je Ed kad se vratio.

– Zašto?

– Ništa ne pitajte, moramo brzo raditi!

XXIII.

Porotnici su vijećali samo pet minuta.

– Kako glasi vaša odluka, gospodo? – obratio im se sudac.

Jedan od porotnika je ustao.

– Porota je zaključila da je Tom Brandon kriv za ubojstvo.

– Tome Brandone, ustanite! – rekao je sudac.

Tom je ustao. U sudnici je vladala tišina. A onda ju je prekinuo sučev glas:

– Thomase Brandone, čuli ste mišljenje porote. Moja je

dužnost da vam odredim kaznu. Počinili ste teško krivično djelo, ubili ste pratioca vlaka kad je obavljao svoju dužnost. Izričem vam smrtnu kaznu vješanjem. Dajem nalog šerifu da vas zatvori do petka. U petak u osam sati izvršit će se kazna.

Posljednje sučeve riječi nadglasao je topot kopita. Sve oči bile su uprte u vrata sudnice. Šerif Frisby i njegov pomoćnik Birmingham, jedini naoružani u sudskoj dvorani, skočili su na noge.

— Neka svi ostanu na svojim mjestima! — začuo se oštar glas. — Frisby i Birminghame, ruke uvis! Tko se pomakne, čeka ga metak!

Na vratima sudnice bio je jahač odjeven u crno. Jahač je šarca. Lice mu je bilo prekriveno maramom, tako da su mu se vidjele samo oči. U svakoj ruci držao je kolt.

— Bandit u crnom! — promrmlijao je netko u dvorani.

Ako je netko od prisutnih i imao kakvo skriveno oružje, nije se usudio da ga upotrijebi. Sudac, porotnici, tužitelj i branitelj, svi su sjedili kao oduzeti. Frisby je pogledom strijeljao čas Toma, čas jahača u crnom.

— Tome, izadi i ne pokušavaj me ometati! — naredio je jahač u crnom.

Tom je prošao dvoranom. Srce mu je snažno udaralo. Ed ga nije ostavio na cjedilu, spasio mu je život.

— Uzmi vani najboljega ko-

nja! — rekao mu je Ed.

Tom je preskočio stepenice i bacio se u sedlo konja privezanog ispred sudske zgrade. Jahač u crnom potjerao je konja nekoliko koraka unatrag, a onda se naglo okrenuo i preskočio stepenice.

Iza njihovih leđa zapraštali su meci. Tom je zapazio kako se Ed frgnuo. Jedan uz drugog braća su pojurila niz ulicu.

— Pogoden? — upitao je Tom zabrinuto Eda.

— Tane me samo okrznilo. Jahat ćemo glavnim putem, kako bi pomislili da idemo prema granici. Poslije ćemo skrenuti prema ranču Rocking M.

Tom je jahač sagnut. Preplavio ga je val olakšanja. Bio je slobodan, izmakao je smrti. Ipak, znao je, Ed je pogrešno postupio.

XXIV

Šerif i njegov pomoćnik prvi su istrčali iz sudske zgrade. Crawley je istrčao odmah poslije njih. Izvukao je skriveni revolver i zapucao. Šerif i njegov pomoćnik uzeli su na nišan jahača u crnom, a Crawley je pucao u Toma Brandona. Jedan metak je zahvatio jahača u crnom, a na Crawleyjevu žalost, Tom Brandon je neozlijeđen nestao s vidika.

Dok je šerif skupljao potjeru, Crawley i njegovi ljudi pojurili su prema salunu, gdje su ostavili oružje prije suđenja. Cra-

wley se nije priključio šerifovoj potjeri.

— Mislim da će Tom Brandon i njegov spasilac otići na Rocking M da uzmu svježe konje i hranu — rekao je svojim ljudima.

— Krenuli su prema granici — kazao je jedan od bandita.

— To je varka. Poslije će skrenuti na ranč Rocking M. Požurimo i stići ćemo tamo prije njih, jer oni jašu zaobilaznim putem.

XXV

Banditi su ostrim kasom jahali prema ranču Rocking M. U kući je gorjelo svjetlo. Kad su sjahali u dvorištu, na verandi se pojavila Ruth Markham.

— Tko to dolazi? — upitala je.

— Opkolite kuću! — zapovjedio je Crawley svojim ljudima — sjahao je i krenuo prema verandi. — Gdje su oni? — upitao je grubo djevojku.

— Tko? — uzvratila je pitanjem.

— Tom Brandon i Ed Allen.

— Odakle bih ja to znala?

Iza ugla kuće dojahao je jedan od Crawleyjevih ljudi.

— Straga su dva osedlana konja s vrećama punim hrane.

— Nevinašce! — rugao se Crawley djevojci. — Rasedlajte te konje i otjerajte ih! — zapovjedio je svojim ljudima. — Pronađite svjetiljke i pretražite sve prostorije u kući! Charley, dođi ovamo! Zauzet ćemo kuću!

— Kako se usuđujete?! — viknula je Ruth. — Nemate pravo da pretražujete...

— Mi smo u službi zakona! — oštro ju je prekinuo Crawley. — Tražimo ubojicu i njegova pomagača.

Kad su sve pretražili, vratili su se na verandu.

— Zadovoljni ste? — upitala je Ruth ljutito.

— Samo smo se uvjerali da još nisu stigli — odgovorio je Crawley. — Ona dva konja znak su da ih očekujete. Charley, neka se momci sakriju između drveća i neka čekaju! Ostavit ćemo svjetiljke u prednjoj sobi, a ti i ja ćemo čekati u kuhinji.

— Vi ste zauzeli moju kuću i ja je napuštam! — ljutito je rekla Ruth.

Htjela je otići, no Crawley joj je prepriječio put.

— Predugo ste se igrali mno- me — uhvatio ju je za ruku i htio povesti u kuhinju.

Gurnula ga je od sebe i sama krenula ispred njega.

— Sjest ćete za stol — naredio joj je Crawley kad su ušli u kuhinju. Ako im date i najmanji znak kad dođu, loše ćete se pro- vesti.

XXVI

Tom je odjednom opazio da se Ed povio u sedlu.

— Ede, ranjen si teže nego što si rekao! — doviknuo mu je.

Zaustavili su konje. Tom je pomogao Edu da sjaše. Metak mu je prodro ispod lopatice. Za-

vio mu je ranu, a onda su nastavili put.

— Tome — javio se malo kasnije Ed. — Jaši dalje sam i ne dopusti da te uhvate.

Tom je znao da je Edu potreban krevet i liječnička pomoć. Zbog toga je trebalo da što prije stignu na ranč Rocking M.

— Ti mene nisi ostavio na cjeđilu, Ede, pa ne zahtijevaj ni da ja ostavim tebe.

Napokon su u daljini ugledali svjetlo s ranča Rocking M. Približavali su se kući sa stražnje strane. Bili su na oprezu. Odjednom se rasprsnulo staklo na kuhinjskom prozoru i Ruth je očajnički zavikala:

— Tome, bježi!

Ruthin glas je iznenada zamuknuo, a začula se glasna psovka.

Tom je zaustavio konja, a kad je htio zaustaviti i Edova, kojeg je vodio za uzdu, začuo je potmulu udar iza sebe. Osvrnuo se i vidio da je Ed pao sa sedla i ostao ležati na tlu bez svijesti.

Začuo je kako ljudi koji su vrebali blizu kuće uzjahuju konje. Skočio je sa svog konja, podigao Eda u naručaj i potrčao s njim prema kaubojskoj spavalonici. Zateturao je na pragu, ali se održao na nogama. Položio je Eda na krevet.

Vani je Crawley izdavao naređenja svojim ljudima. Tom je potrčao do vrata i zaključao ih, a onda prišao prozoru. Vidio je Crawleyjeve bandite. Jedni su

jahali lijevo a drugi desno uz kuću.

Crawley je i dalje naređivao:

— Svi u zaklon! Pripremite se! Bjegunci su u stupici!

Tom se ogledao po prostoriji. Bila je to čvrsta brvnara. Odjednom je začuo kako je konj zagalopirao. Oštri topot gubio se u daljini. Tom se ponadao da to Ruth ide po šerifa.

— Tome Brandone! — povikao je Crawley. — U stupici ste! Upalite svjetiljku, podignite ručke i izađite!

Tom nije odgovorio.

Prošao je jedan sat. Tom je od vremena do vremena opipavao Edovo bilo! Ed je napokon zaspa, a Tom je stao šetati gore-dolje po prostoriji.

Pred zoru se Ed probudio.

— Tome, što se događa?

— Nije loše, Ede. Kako se osjećaš?

— Mnogo bolje.

Kad je svanulo, Ed je sjeo na krevet. Pregledao je svoje oružje. Čudan zvuk čuo se izvana. Činilo se kao da netko lomi drvo od kojeg je sagrađena brvnara.

Crawley se ponovo oglasio:

— Dajemo vam posljednju priliku, Tome Brandone! Izađite ili ćemo vas istjerati dimom!

Tom opet nije odgovorio. Braća su se zabrinuto pogledala.

— Zapalite! — zapovjedio je Crawley. — Neka izgore ti pasji sinovi!

Ubrzo je dim počeo prodirati kroz pukotine između brvana.

Tom je oprezno gledao kroz prozor. Nije mogao vidjeti nikoga.

Moram o pobjeći prije nego što se ugušimo, pomislio je Tom. Ed je od dima počeo kašljati. Zidovi brvnare već su i iznutra počeli nagorijevati.

— Ede, moramo pokušati kroz stražnja vrata! Najbliža su staji. Hoćeš li moći?

— Dakako — šapnuo je Ed.

— Vrebaju na nas i iz staje — rekao je Tom — i stoga ću prvi izaći ja. Ti ćeš odmah za mnom, jer te ne mogu nositi.

— Dobro — odgovorio je Ed. Ustao je i malo se zanjihao. Čvrsto je stisnuo usne a u njegovim plavim očima vidjela se odlučnost. — Pođi i ne okreći se — rekao je bratu. — Bit ću iza tebe.

Tom ga je pogledao u oči.

— Ede, možda ćemo poginuti, jedan ili obojica. Iako smo braća, nije uobičajeno da se to govori, ali ovo je trenutak da ti kažem: volim te i sve što sam učinio, učinio sam za tvoje dobro. Sretan sam što i ti mene nisi iznevjerio: spasio si mi život.

Braća su se zagrlila.

Tom je pošao do stražnjih vrata i tiho podigao zasun. Na drugoj strani prednja su se vrata također otvorila. Ed je stajao na njima i zaviknuo:

— Crawley, ništarijo, dođi po mene!

Izišao je iz brvnare i zapucao nasumce lijevo i desno. Uzvra-

li su mu salvom. Pucali su na njega sa svih strana.

Tom je vidio kako je Ed zateurao, a zatim ponovo krenuo naprijed pucajući iz oba kolta. Banditi su mu uzvraćali paljbu, a onda je Tom vidio kako Ed pada na koljena. Tako je ostao nekoliko sekunda i zatim je pao licem na tlo. Tom je shvatio zašto Ed nije pošao za njim. Htio je na sebe privući pažnju bandita, kako bi se Tom mogao spasiti.

Tom je kroz stražnja vrata potrčao van. Nitko mu nije pre-priječio put. Ed je odmamio bandite na drugu stranu.

Tom je utrčao u staju i sakrio se u kut. Čekao je prignut, otkočena revolvera.

Začuo je topot kopita u blizini.

— Šerif Frisby s potjerom! — viknuo je jedan od bandita.

Ubrzo zatim šerif je s potjerom dojurio u dvorište ranča. Tom je začuo Ruthin glas:

— Duke, gdje je Tom Brandon?

— Unutra. Prokleta budala, nije htio izaći!

Frisby je bio gnjevan.

— Crawley, za ovo bih vas morao strpati u zatvor! Zašto ste zapalili brvnaru kad je bilo dovoljno da pričekate dok ja ne dođem?

Tom je izišao iz staje.

— Ovdje sam, šerife.

Sve glave okrenule su se prema njemu. Crawley je opsovao.

Tom je prišao šerifu i predao mu svoj kolt.

XXVII

Frisby je uzeo Tomovo oružje.

– Dobro je što ste se spasili

– rekao je.

– Ed je izašao iz brvnare pucajući iz oba revolvera. Nisam znao da će to učiniti, inače bih ga spriječio.

Frisby je pogledao Edovo mrtvo tijelo.

– Vidio sam ga nekoliko puta. On je radio za vas, je li tako, Duke?

– Da. Zvao se Ed Allen.

Frisby se okrenuo prema Tomu.

– Rekli ste da ste zauzeli mjesto čovjeka koji je ubio pratioca vlaka. Je li to taj čovjek?

– Jest.

– To znači da je Ed Allen vaš brat! – viknula je Ruth iznenađeno.

– Da. Njegovo pravo ime je Ed Brandon.

– Možete li to dokazati? – upitao je šerif.

Tom je slegnuo ramenima.

– Ne znam. Ovdje nas nitko ne poznaje kao braću, a daleko smo od svog starog kraja.

– Dakako da to ne može dokazati – stao je Crawley uvjeravati šerifa – jer to naprosto nije istina. Ja poznajem Eda Allena već godinu dana. Rekao mi je da nema braće. A otako ga znam, bio je Ed Allen.

– Ne, nije! – javila se Ruth.

– Kupio je ranč na ime George Fenton.

– Ne znam ništa o tome – grubo odgovori Crawley – ali znam da se htio osamostaliti. Znam i to da Tom Brandon nije njegov brat. Do vraga, šerife, zar ne vidite kakvu igru igra?! Tom Brandon je znao da u njegovu pustolovnu priču nitko na sudu neće povjerovati, pa je po Ruth poručio Edu Allenu da se obučen u crno i pojavi na šarcu u sudskoj dvorani, kako bi svi vidjeli da postoji još jedan bandit u crnom. Ali jahač u crnom nije rekao: »Tom Brandon nije kriv, ja sam taj kojeg tražite«. Nije to rekao je bi time sam zapao u neprilike.

Šerif je hladno gledao Crawleyja.

– Ne pada mi na um da povjerujem u vašu priču, Crawley. Dok se ne utvrdi da ovaj mrtvi čovjek nije njegov brat, nema razloga da ne povjerujem u ono što Tom Brandon kaže. A onda će biti novo suđenje.

– Zbilja imate pravo! – zajedljivo je odgovorio Crawley.

– Ako se Tom Brandon i provuče svojim trikom, morate ga optužiti za smrt Marta Malonea. Stavite mu lisičine na ruke dok nije pobjegao!

Mart Malone, sjetio se Tom, bio je bandit koji je pucao na njega prije nego što se sakrio u onom tunelu.

– Ne morate mi govoriti što je moj posao. Neću ga svezati ako mi da riječ da neće pobjeći.

— Imate moju riječ, šerife. Neću pobjeći. A što se tiče Mar-
ta Malonea, znam jedino da je
bio član bande koja je pokušala
opljačkati banku u Redrocku.

— Dokažite to — zadovoljno
će šerif — i za mene je ta stvar
riješena.

— Mislim da će mi to uz vašu
pomoć uspjeti — odgovorio je
Tom.

Crawley ga je čudno pogle-
dao. Tom je znao da je previše
rekao, da je podsjetio Crawleyja
na »poslovne knjige« koje je ču-
vao u svojoj kolibi u bandit-
skom skloništu.

— Unesite Edovo tijelo u ku-
ću! — rekao je šerif. — Želim
pogledati što ima u džepovima.

Bilo je u njima malo stvari.
Šerifa su najviše zainteresirale
bilješke ispisane na papiru koji
je bio slijepljen voskom. Na
vanjskoj strani je pisalo: Za še-
rifa Dana Frisbyja.

— Naslovljeno je na mene —
iznenadio se Frisby. — Poslušaj-
te, čitat ću: »Ja, Ed Brandon, a
ne moj brat Tom, ustrijelio sam
pratioca vlaka. Opljačkanim
novcem, pod imenom George
Fenton, kupio sam ranč. Prizna-
jem to zato što se može dogoditi
da ne uspije moja namjera. Na-
mjeravam osloboditi Toma iz
sudnice.«

Zatim je opisao kako se dogo-
dilo da se u cijelu stvar umije-
šao Tom, njegov brat. Nastavio
je ovako:

— »Ako danas poginem, šeri-
fe, dajem vam na znanje i ovo:

banda s kojom sam se družio
ima sklonište kod Peaka, na za-
padnoj strani doline. Ta banda
je zaustavila vlak u Junction Ci-
tyju, opljačkala banke u Sageu,
Centrou i Three Pinesu i izvela
one napade na poštanske kočij-
e prošle godine. Sve koji su se
naselili u skloništu kod Peaka
zakon traži zbog ubojstva. Mart
Malone ubio je blagajnika ban-
ke u Sageu...«

Šerif je podigao glavu.

— Mart Malone je čovjek ko-
jeg ste vi, Tome Brandone, us-
trijelili. On je, znači, bio bandit
i ubojica.

— Onda je i druga optužba
protiv Toma nevažeca! — vik-
nula je oduševljeno Ruth. — Še-
rife, čitajte dalje!

— »Swamp Harris ubio je ču-
vara poštanske kočije u Re-
drocku, a vođa bande ima na
svojim savjesti živote dvojice lju-
di, i to u prepadu u Three Pinsu.
Taj vođa je ništarija, a skriva se
pod maskom časnog čovjeka.
Zove se...« — Frisby je razroga-
čio oči. Pogledao je oko sebe. —
Gdje je on?

— Tko? — upitala je začude-
no Ruth.

— Vođa bande Duke Cra-
wley!

— Duke Crawley? — nije mo-
gao vjerovati šerifov pomoćnik.

— Da, tako je napisao Ed
Brandon u svom priznanju.

Svi su bili toliko iznenađeni
da nitko nije ni zapazio kad je
Crawley nestao. Frisby je potr-
čao, a ostali za njim.

Jedan jahač je galopirao prema zapadu.

— Ide prema banditskom skloništu, kako bi opomenuo svoje ljude da unište dokaze i pobjegnu — rekao je Tom. — Možemo ih ondje opkoliti. Neka vaši ljudi krenu! Ja vas mogu voditi, šerife.

Tom je zaboravio da je formalno još osuđenik na smrt. Dok je šerif dozivao ljude iz potjere, okrenuo se k Ruth.

— Potreban mi je konj. Mogu li uzeti vašeg?

— Sa šarcem je sve počelo, neka s njim i završi. Tome, tako sam sretna! — oči su joj sjale kao žeravice. Položila mu je ruke na ramena. — Ponovo ste slobodan čovjek!

— To zahvaljujem najviše vama, a onda Edu — bio je uvjeren da je pravilno pročitao poruku u njezinim očima i privukao ju je k sebi.

XXVIII

Potjera je krenula iz doline.

— Možemo zatvoriti ulaz u sklonište, šerife, ali oni nas isto tako lako mogu držati vani kao i mi njih unutra. Izvanredno su opskrbljeni hranom. Crawley će požuriti da uništi svoje papire i stoga bih vam savjetovao da podijelite ljude u dvije skupine. Jedna neka čuva ulaz, a druga treba da prodre kroz stražnji ulaz, koji sam ja pronašao.

— Izvrsno! — Frisby se okrenuo svojim ljudima. — Odsad

Tom Brandom preuzima komandu.

Tom je šerifova pomoćnika Birminghama poslao s još dvojicom ljudi prema velikoj stijeni gdje se nalazio ulaz u sklonište. Pronašli su ga bez teškoća. S ostalima je krenuo prema mjestu odakle je prije neopaženo ulazio u sklonište. Objasnio im je kako će ući i oni su pričvrstili lasa na izbočine stijene.

— Ondje je Crawley — kad su se uspjeli na stijenu, pokazao je jedan od Frisbyjevih ljudi prema jahaču koji se približavao naselju. — Vjerojatno je ušao na prednji ulaz.

Crawley se zaustavio i osvrnuo se. Opazio je ljude iz potjere. Podbo je konja i pojurio prema naselju, vičući:

— Uzbuna! Oborite ih sa stijene!

Tom je legao potrbuške i počeo se lasom spuštati u banditsko sklonište.

— Jedna skupina neka ostane u zaklonu i štiti me vatrom, a ostali neka pođu za mnom! — naredio je.

Toliko je žurio da mu je laso izgulilo kožu na dlanovima. Ali nije se na to osvrtao, već je pojurio prema naselju.

Crawleyja nigdje nije vidio, ali čuo je topot njegova konja. Otrčao je do najbliže kolibe. Odatle je ugledao Marie kako stoji pred vratima Crawleyjeve kolibe i promatra ulaz u salun, gdje se Crawley zaustavio.

Tom ju je htio napasti, ali

**Kamo vode osjećaji?
Koji su putovi sreće?
Što je u ljubavi
zabranjeno?**

**Odgovor potražite u posebnom
izdanju biblioteke ŽIVOT
– erotski roman**

I kod vašeg prodavača novina!

spazila ga je i odskočila unatrag. Crawley je dojurio na konju i u galopu zapucao na Toma, ali je promašio. Tom je potrčao prema vratima koja je Marie pokušavala zatvoriti. Ušao je u kolibu. Marie je potrcala do zida, skinula pušku i uperila mu je u prsa.

— Ovaj put ću zapucati! — prosiktala je.

— Ovaj put ne gone mene, nego Dukea! Ustrijeli me i visit ćeš uz njega!

Tom je čuo kako je Crawley skočio s konja. Sad se našao između Mariejine puške i Crawleyjeva kolta.

— Ne pucaj, Crawley! — viknuo je šerif Frisby.

Tom je znao da bandit neće poslušati. Hitro se bacio u stranu. Zagrmjela su oba oružja, puška i kolt. Tom se jednim skokom našao kraj vrata, još ne shvaćajući da nije pogoden. Crawley se držao za dovratnik. Iz ruke mu je ispao kolt. Nije gledao u Toma, nego u Marie.

— Ti, bijedna droljo! — pao je na koljena, nije imao snage da se održi na nogama. U očima koje su se gasile još je tinjala mržnja. — Ti, bijedna... — uspio je još reći prije nego što je pao na lice.

Tom se osvrnuo oko sebe. Marie se objema rukama držala za prsa. Krv joj je tekla između prstiju.

— Ti si svemu kriv! — rekla je Tomu. — Skočio si u stranu kad sam zapucala...

Stajala je još nekoliko sekunda, jedva shvaćajući što se dogodilo, a onda ju je izdala snaga.

Frisby je utrčao u kolibu. Vani je bilo pravi rat. Po pucnjavi se moglo zaključiti da se banditi povlače. Frisby je pogledao Marie.

— Tko je to? — upitao je Toma.

— To je bila Crawleyjeva djevojka. Zvala se Marie. Njih dvoje su me uhvatili u unakrsnu vatru. Odskočio sam u stranu i u tom času su se međusobno pobili.

— Zar je mrtva?

— Jest.

— Gdje je Crawley držao papire? — upitao je šerif.

Tom ga je odveo u pokrajnu sobu.

— Bilješke su jednostavne, lako ih je odgonetnuti — rekao je Tom.

— Šerif se zadubio u papire mrmljajući nešto sebi u bradu.

Tom je izašao iz kolibe. Naselje je bilo pusto. Nekoliko bandita nestalo je među stijenama, a za njima su jurili šerifovi ljudi pucajući. Grupa šerifova pomoćnika Birmnighama dočekivala je bandite na izlazu iz skloništa. Tom je uskoro vidio kako ih šerifova potjera dovodi razoružane i uzdignutih ruku.

Dan Frisby čekao ih je ispred Crawleyjeve kolibe. Crawleyjev u knjigu držao je pod rukom. Bio je zadovoljan.

— Dakle tu su. Uvedite ih u

odabrane svjetske stripove
naći ćete u našem
mjesečniku

strip

magazin

kolibu. Kad vide što se dogodilo njihovu šefu, možda će prije progovoriti.

Kad bi banditi tobože nešto zaboravili, podsjetio bi ih šerif bilješkama iz Crawleyjeve »poslovne knjige«. Napokon su ih svezali i posjeli na konje. Svi su krenuli iz banditskog skloništa.

Frisby je izvadio iz džepa srebrni sat.

— Ako nas dvojica požurimo — rekao je Tomu — još možemo stići na objed na Rocking M. Ruth je izvrsna kuharica, mlađiću. Možda bi bilo dobro da požurite, da vam je netko ne otme ispred nosa.

— Prije se na to nisam usudio ni pomisliti, ali sada se sve promijenilo i nadoknadit ću izgubljeno — odgovorio je Tom.

Ruth ih je ugledala izdaleka. Čekala ih je u dvorištu. Tom je sjahao sa šarca. Krenuo je pre-

ma njoj. Dočekala ga je ispruženih ruku.

— Je li napokon sve gotovo? — upitala je.

— Sve! — Frisby je odgovorio umjesto Toma. — Crawley je mrtav a njegovi banditi uhapšeni. Njihovi iskazi i Crawleyjeve bilješke potvrdili su Edove navode.

— Znači, šerife, Tom je slobodan čovjek?

— Pa... teoretski je on još osuđenik na smrt, ali smjesta ću uputiti sudu zahtjev da se odgodi izvršenje kazne i obnovi proces. U međuvremenu mogu dopustiti Tomu da ostane ovdje, pod vašom zaštitom, Ruth. Vi ćete biti odgovorni ako pobjegne ili ako se ne pojavi na vrijeme na sudu. Hoćete li preuzeti tu odgovornost?

— Mislim da to neće biti teška obaveza za mene, šerife — veselo se nasmijala.

— Kraj —

U PRIPREMI: ,

Louis L'Amour:

ČELIČNI ŠERIF

**POSEBNA
IZDANJA
ZA VAŠ
ODMOR**

**I kod vašeg
prodavača novina**

